

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΙΑΤΡΙΚΗΣ**

**Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας σε συνεργασία με το Τμήμα
Νοσηλευτικής του ΤΕΙ Θεσσαλίας**

**ΔΙΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(ΔΜΠΣ)**

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΥΓΕΙΑΣ

Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών

Λάρισα 2018

Γραμματεία:
Νέο Κτίριο Ιατρικής, Πτέρυγα 2, 4^{ος} όροφος,
ΒΙΟΠΟΛΙΣ ΛΑΡΙΣΑ

Τηλ.: 2410-685710
Fax: 2410-685554

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	Σελ. 3
Άρθρο 1_ Δομή και Κανόνες Λειτουργίας του ΔΠΜΣ	Σελ. 4
Άρθρο 2 _ Αρμοδιότητες Διευθυντή και Ειδικής Διδρυματικής Επιτροπής	Σελ. 5
Άρθρο 3 _Επιτροπές	Σελ. 6
Άρθρο 4 _Επιλογή Εισακτέων	Σελ. 7
Άρθρο 5 _Διαδικασία Χορήγησης Υποτροφιών	Σελ. 10
Άρθρο 6_ Αριθμός Εισακτέων	Σελ. 10
Άρθρο 7 _Διάρκεια Φοίτησης	Σελ. 11
Άρθρο 8 _Λόγοι και Διαδικασία Διαγραφής από το ΔΠΜΣ	Σελ. 12
Άρθρο 9_ Πρόγραμμα Σπουδών	Σελ. 12
Άρθρο 10_Αναπλήρωση Μαθημάτων	Σελ. 15
Άρθρο 11_Υποχρεώσεις για Λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών και Μεταπτυχιακές Διπλωματικές Εργασίες (ΜΔΕ)	Σελ. 15
Άρθρο 12_Κανόνες Εξετάσεων και Αξιολόγησης	Σελ. 16
Άρθρο 13 _Τελετουργικό Αποφοίτησης και Τύπος Διπλώματος	Σελ. 17
Άρθρο 14 _Ειδικότερα Θέματα Παραρτήματος Διπλώματος	Σελ. 17
Άρθρο 15 _Διαδικασίες Ορισμού Επιβλέποντα και Εξεταστικής Επιτροπής ΜΔΕ	Σελ. 17
Άρθρο 16 _Διδακτικό Προσωπικό	Σελ. 18
Άρθρο 17 _Διαδικασία Ανάθεσης Διδασκαλίας	Σελ. 20
Άρθρο 18 _Διαδικασίες Αξιολόγησης Μαθημάτων και Διδασκόντων	Σελ. 20
Άρθρο 19 _Τέλη Φοίτησης και Διαδικασία Καταβολής	Σελ. 21
Άρθρο 20 _Διοικητική, Τεχνική και Οικονομική Υποστήριξη του ΔΠΜΣ	Σελ. 21
Άρθρο 21 _Υποχρεώσεις Μεταπτυχιακών Φοιτητών	Σελ. 22
Άρθρο 22 _Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση	Σελ. 22
Άρθρο 23 _Δεοντολογία και Δημοσίευση Ερευνητικών Εργασιών	Σελ. 22
Παράστημα _Αναλυτικό Περιεχόμενο Μαθημάτων	Σελ. 24

Εισαγωγή

Τα Τμήματα Ιατρικής, της Σχολής Επιστημών Υγείας, του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και Νοσηλευτικής, της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας, του ΤΕΙ Θεσσαλίας, επανιδρύουν από το Ακαδημαϊκό Έτος 2018-2019 αναμορφωμένο το Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) με τίτλο «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (ΠΦΥ)» σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 4485/2017 (ΦΕΚ 114/04-08-2017). Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας» λειτουργεί ήδη από το 2005 (ν. 3685/2008 (ΦΕΚ 2859 τ. Β΄). Το ΔΠΜΣ λειτουργεί συμπληρωματικά προς τις προπτυχιακές σπουδές που παρέχει το Τμήμα Ιατρικής και το Τμήμα Νοσηλευτικής. Η εκπαίδευση επιστημόνων υγείας στην ΠΦΥ θα διευρύνει την επικοινωνία μεταξύ επιστημόνων με προέλευση από διαφορετικούς κλάδους.

Σκοπός του ΔΠΜΣ είναι η δημιουργία αποφοίτων με υψηλό επίπεδο κατάρτισης ικανών να ακολουθήσουν σταδιοδρομία σε δομές ΠΦΥ του συστήματος υγείας. Οι απόφοιτοι θα μπορούν να αναλάβουν θέσεις προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα της φροντίδας υγείας. Η ακαδημαϊκή προετοιμασία θα τους καθιστά ικανούς να αντιμετωπίσουν καταστάσεις που αφορούν άτομα, οικογένειες, ομάδες ή κοινότητες. Στη διάρκεια της φοίτησης θα αναπτυχθούν και θα βελτιωθούν οι γνώσεις, οι ικανότητες και οι δεξιότητες των μεταπτυχιακών φοιτητών προκειμένου να εφαρμοστούν στο εργασιακό περιβάλλον, στη διδασκαλία, στην έρευνα και στην ακαδημαϊκή γραφή.

Το ΔΠΜΣ οδηγεί στην απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) στην «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας» μετά από σπουδές διάρκειας τεσσάρων (4) ακαδημαϊκών εξαμήνων, από τα οποία τρία (3) αφορούν στην παρακολούθηση μαθημάτων και στην υλοποίηση πρακτικής άσκησης και ένα (1) στην εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Το ΔΠΜΣ είναι πλήρους φοίτησης και η παρακολούθηση υποχρεωτική. Η επίσημη γλώσσα του ΔΠΜΣ είναι η Ελληνική.

Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών ρυθμίζει τα θέματα λειτουργίας του ΔΠΜΣ. Θέματα και λεπτομέρειες που δεν προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, ρυθμίζονται με αποφάσεις της Ειδικής Διδρυματικής Επιτροπής (ΕΔΕ) του ΔΠΜΣ και της Επιτροπής Μεταπτυχιακών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Άρθρο 1

Δομή και Κανόνες Λειτουργίας του ΔΠΜΣ

Αρμόδια όργανα για την ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία του Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας» είναι τα ακόλουθα:

- I. Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.
- II. Η Ειδική Διδρυματική Επιτροπή (ΕΔΕ) του ΔΠΜΣ.
- III. Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.
- IV. Ο Διευθυντής του ΔΠΜΣ.

Η Σύγκλητος είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα του ΔΠΜΣ. Επίσης, η Σύγκλητος ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με το ΔΠΜΣ δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.

Η ΕΔΕ έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- 1) Εισηγείται στη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας δια της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας για την αναγκαιότητα ίδρυσης ΔΠΜΣ, σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν. 4485/2017.
- 2) Ορίζει τα μέλη της ΕΔΕ.
- 3) Κατανέμει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του ΔΠΜΣ.
- 4) Συγκροτεί επιτροπές επιλογής ή εξέτασης των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών.
- 5) Διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης προκειμένου να απονεμηθεί το ΔΜΣ.
- 6) Ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από τις διατάξεις του ν. 4485/2017.

Η ΕΔΕ του ΔΠΜΣ απαρτίζεται από επτά (7) μέλη ΔΕΠ των συνεργαζόμενων Τμημάτων, που εκλέγονται από τη Συνέλευση των Τμημάτων για διετή θητεία και δύο (2) εκπροσώπους των φοιτητών του ΔΠΜΣ, που εκλέγονται από τους φοιτητές ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας», για ετήσια θητεία. Ο Πρόεδρος της, όπως και ο Διευθυντής του Προγράμματος, προέρχονται από το Τμήμα που έχει τη διοικητική στήριξη του προγράμματος.

Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ιδρύματος λειτουργεί και έχει τις αρμοδιότητες που της αποδίδονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 4485/2017.

Τα μέλη των ανωτέρω επιτροπών δεν δικαιούνται επιπλέον αμοιβής ή αποζημίωσης για τη συμμετοχή τους σε αυτές.

Ο Διευθυντής του ΔΠΜΣ είναι μέλος της ΕΔΕ και ορίζεται μαζί με τον Αναπληρωτή του, με απόφαση της συνέλευσης της ΕΔΕ, για διετή θητεία. Προεδρεύει της ΕΔΕ, είναι μέλος ΔΕΠ πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή καθηγητή, είναι του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του ΔΠΜΣ και ασκεί τα καθήκοντα που ορίζονται στο ν. 4485/2017 και στον παρόντα Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών. Ο Διευθυντής του ΔΠΜΣ εισηγείται στα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος. Ο Διευθυντής δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο ως Διευθυντής.

Τα συμμετέχοντα Τμήματα υπογράφουν το Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας το οποίο και θέτει το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ τους.

Άρθρο 2

Αρμοδιότητες Διευθυντή και Ειδικής Διδρυματικής Επιτροπής (ΕΔΕ)

Η διαχείριση του Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών ΔΠΜΣ γίνεται από τον Διευθυντή - Επιστημονικό Υπεύθυνο και την Ειδική Διδρυματική Επιτροπή (ΕΔΕ) η οποία ασκεί και τις αρμοδιότητες της Συντονιστικής Επιτροπής, οι οποίοι συντονίζουν μαζί με το διοικητικό προσωπικό, τον προγραμματισμό του ΔΠΜΣ, την τήρηση αρχείων και την ακριβή υλοποίηση των πακέτων εργασίας.

Το ανώτατο συλλογικό όργανο διοίκησης του Προγράμματος είναι η ΕΔΕ με αρμοδιότητες αντίστοιχες εκείνων της Συνέλευσης του Τμήματος Ιατρικής, όπως ορίζει ο ν. 4485/2017. Αποτελείται από επτά (7) μέλη, συμπεριλαμβανομένου του Διευθυντή - Επιστημονικού Υπεύθυνου του ΔΠΜΣ, τέσσερα (4) μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής που συμμετέχουν στο πρόγραμμα, τρία (3) μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Νοσηλευτικής που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και δύο (2) εκπροσώπους φοιτητών (ένα από κάθε έτος). Ο Διευθυντής - Επιστημονικός Υπεύθυνος του ΔΠΜΣ είναι και Πρόεδρος της ΕΔΕ.

Η ΕΔΕ είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό της λειτουργίας του ΔΠΜΣ καθώς και για την εποπτεία των διαδικασιών επιλογής των υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών (ΜΦ). Εποπτεύει ακόμα και συντονίζει τη λειτουργία των μεταπτυχιακών σπουδών σε κάθε κατεύθυνση του ΔΠΜΣ. Στο έργο της συμπεριλαμβάνεται η επεξεργασία και η επίβλεψη του προγράμματος σπουδών καθώς και ο ορισμός των Συμβούλων Καθηγητών (ΣΚ) για κάθε ΜΦ, των Υπευθύνων Καθηγητών των μαθημάτων, των Διδασκόντων Καθηγητών (ΔΚ), των Επισκεπτών Διδασκόντων, των Επιβλεπόντων Καθηγητών (ΕΚ) για Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία και των Επιτροπών του ΔΠΜΣ.

Η ΕΔΕ οποία αποτελείται από επτά μέλη ΔΕΠ των δυο Τμημάτων, τέσσερα μέλη από το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, τρία μέλη από το Τμήμα Νοσηλευτικής του ΤΕΙ Θεσσαλίας, για διετή θητεία και δυο εκπροσώπους φοιτητών του μεταπτυχιακού προγράμματος που εκλέγονται για ετήσια θητεία. Η ΕΔΕ ορίζει τον Πρόεδρο και Διευθυντή του ΔΠΜΣ.

Ο Διευθυντής είναι ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του ΔΠΜΣ ο οποίος ορίζεται, μαζί με τον αναπληρωτή του, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα προβλεπόμενα στο Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας που έχει υπογραφεί ανάμεσα στα τμήματα. Σε περίπτωση κωλύματος τον αντικαθιστά ο Αναπληρωτής του.

Ο Διευθυντής συνολικά παρακολουθεί την οργάνωση και τη λειτουργία του ΔΠΜΣ για κάθε κατεύθυνση και έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Συγκαλεί την ΕΔΕ, καταρτίζει την ημερήσια διάταξή τους και προεδρεύει των εργασιών της.
- Εισηγείται στην ΕΔΕ για τα θέματα της αρμοδιότητάς της για τα οποία δεν απαιτείται εισήγηση από άλλο όργανο.
- Μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεων της ΕΔΕ.
- Με εξουσιοδότηση της ΕΔΕ συγκροτεί επιτροπές για τη μελέτη ή τη διεκπεραίωση συγκεκριμένων θεμάτων.
- Συντάσσει τον προϋπολογισμό και απολογισμό του ΔΠΜΣ, τους οποίους υποβάλλει στην ΕΔΕ και παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού και την έκδοση των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών.
- Εποπτεύει συνολικά την υλοποίηση των αποφάσεων της ΕΔΕ.
- Εκπροσωπεί το ΔΠΜΣ σε όλα τα όργανα του Τμήματος Ιατρικής και γενικά σε κάθε φορέα.

Άρθρο 3

Επιτροπές

Στο ΔΠΜΣ μετά από απόφαση της ΕΔΕ λειτουργούν οι παρακάτω επιτροπές

Επιτροπή Γλωσσομάθειας του ΔΠΜΣ

Έργο της Επιτροπής Γλωσσομάθειας (τριμελή επιτροπή) είναι η διαπίστωση της επαρκούς γνώσης της αγγλικής γλώσσας σε περίπτωση μη κατοχής πιστοποιητικού γλωσσομάθειας επιπέδου B2.

Επιτροπή Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Η Επιτροπή Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών αποτελείται από τρία μέλη και έργο της αποτελούν τα παρακάτω:

- Έλεγχος και αξιολόγηση όλων των υποβληθέντων δικαιολογητικών.
- Έλεγχος της συνάφειας του πτυχίου με το γνωστικό αντικείμενο του ΔΠΜΣ.
- Διενέργεια των προσωπικών συνεντεύξεων με τους υποψήφιους ΜΦ.
- Τελική κατάταξη υποψηφίων με βάση τη λίστα κριτηρίων του ΔΠΜΣ και πρόταση επιλογής υποψηφίων με βάση την κατάταξη αυτή στη ΕΔΕ.

Επιτροπή Οικονομικής Διαχείρισης του ΔΠΜΣ

Έργο της τριμελούς Επιτροπής Οικονομικής διαχείρισης είναι η οικονομική διαχείριση του ΔΠΜΣ και συγκεκριμένα η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η διαρκής ενημέρωση των οικονομικών του Προγράμματος.

Επιτροπή Δεοντολογίας του ΔΠΜΣ

Η Επιτροπή Δεοντολογίας έχει ως έργο τη διασφάλιση της τήρησης και εφαρμογής των κανόνων δεοντολογίας, που εκφράζουν τις βασικές αρχές ηθικής και δεοντολογίας.

Άρθρο 4

Επιλογή Εισακτέων

Προϋποθέσεις για τη Συμμετοχή των Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών στις Διαδικασίες Επιλογής του Προγράμματος.

Ο αριθμός εισακτέων στο ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας» ορίζεται για κάθε χρόνο σε σαράντα (40) Μεταπτυχιακούς Φοιτητές (ΜΦ). Στο ΔΠΜΣ γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Σχολών Επιστημών Υγείας και άλλων Τμημάτων των Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής καθώς και πτυχιούχοι Τμημάτων ΤΕΙ συναφούς γνωστικού αντικειμένου. Οι κάτοχοι τίτλου ΑΕΙ της αλλοδαπής οφείλουν να προσκομίσουν την αναγνώριση του τίτλου τους από το ΔΟΑΤΑΠ. Επίσης γίνονται δεκτοί απόφοιτοι ΑΕΙ και ΤΕΙ άλλων ειδικοτήτων υπό προϋποθέσεις συμπληρωματικών κριτηρίων και συνεκτίμηση αποδεδειγμένης επαγγελματικής και ερευνητικής εμπειρίας σε υπηρεσίες υγείας, ύστερα από απόφαση της ΕΔΕ.

Προϋπόθεση για την επιλογή αποτελεί η επαρκής γνώση της αγγλικής γλώσσας με πιστοποιητικό γλωσσομάθειας επιπέδου B2. Αν δεν υπάρχει πιστοποιητικό η επαρκής γνώση της αγγλικής γλώσσας βεβαιώνεται από την Επιτροπή Γλωσσομάθειας.

Προκήρυξη θέσεων

Η ΕΔΕ του ΔΠΜΣ αποφασίζει για το χρόνο δημοσίευσης στον ημερήσιο τύπο σχετικής ανακοίνωσης προς τους ενδιαφερομένους υποψηφίους, όπου και προσδιορίζονται τα απαραίτητα προσόντα των υποψηφίων για εισαγωγή στο ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας», η προθεσμία υποβολής δικαιολογητικών, ο γενικός τρόπος αξιολόγησης υποψηφίων και η διεύθυνση υποβολής δικαιολογητικών. Οι αιτήσεις υποβάλλονται σε ειδικά έντυπα που τους αποστέλλει ή τους παραδίδει η Γραμματεία του ΔΠΜΣ.

Τα δικαιολογητικά που θα πρέπει να καταθέσουν οι υποψήφιοι είναι:

1. Αίτηση Συμμετοχής (στη Γραμματεία και στην ιστοσελίδα του ΔΠΜΣ).
2. Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα (φόρμα βιογραφικού στη Γραμματεία και στην ιστοσελίδα του ΔΠΜΣ).
3. Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση ότι ο υποψήφιος εκπλήρωσε τις εκπαιδευτικές του υποχρεώσεις. Στις περιπτώσεις πτυχιούχων πανεπιστημίων της αλλοδαπής συνοποβάλλεται πιστοποιητικό αναγνώρισης από ΔΟΑΤΑΠ.
4. Αναλυτική Βαθμολογία.
5. Επιστημονικές δημοσιεύσεις, διακρίσεις, αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας (εάν υπάρχουν).
6. Αποδεικτικά επαγγελματικής εμπειρίας (εάν υπάρχουν).
7. Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας.
8. Αποδεικτικά ξένων γλωσσών.
9. Δύο φωτογραφίες ταυτότητας.

Κριτήρια επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Η Επιτροπή Επιλογής των Μεταπτυχιακών Φοιτητών (ΜΦ) συνεκτιμά τα ειδικά προσόντα των υποψηφίων, όπως αυτά προκύπτουν από τα δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί στη Γραμματεία του ΔΠΜΣ και την απόδοση των υποψηφίων κατά τη διάρκεια προσωπικής συνέντευξης.

Αξιολόγηση φοιτητών

Η αξιολόγηση των υποψηφίων, που μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες, έχουν προσκομίσει όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά γίνεται από την Επιτροπή Επιλογής (ΕΕ) σε τρεις φάσεις:

Α' Φάση:

Έλεγχος δικαιολογητικών όλων των υποψηφίων.

Β' Φάση:

Η βαθμολόγηση των κριτηρίων γίνεται σε κλίμακα από 0 μέχρι 100 και κάθε υποψήφιος πιστώνεται με συγκεκριμένο αριθμό μορίων. Η ΕΔΕ σε συνεργασία με την ΕΕ των υποψηφίων, αξιολογεί και προκρίνει σε συνεδρίαση τους υποψηφίους με βάση τα κριτήρια:

- Γενικός βαθμός πτυχίου x 2 (έως 20 μόρια).
- Αναγνωρισμένη επαγγελματική εμπειρία η οποία αποδεικνύεται με πιστοποιητικά ή βεβαιώσεις (Δημόσιου) Ασφαλιστικού Φορέα. Έτη εργασίας x 1 (έως 20 μόρια).
- Η βαθμολογία στα μαθήματα που είναι σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του ΔΠΜΣ και η επίδοση σε διπλωματική εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στον πρώτο κύκλο σπουδών (έως 10 μόρια).
- Συνάφεια με το αντικείμενο του προγράμματος (έως 10 μόρια για τους εργαζόμενους σε υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας).
- Επιπρόσθετα προσόντα (έως 20 μόρια σε όσους έχουν δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά).

Γ' Φάση:

Για την επιλογή των υποψηφίων στο ΔΠΜΣ πραγματοποιείται σχετική προσωπική συνέντευξη (έως 20 μόρια). Η απόδοση των υποψηφίων κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης συνεκτιμάται για την επιλογή τους στο ΔΠΜΣ.

Η προσωπική συνέντευξη αποβλέπει:

- Στη διαπίστωση της γενικής επιστημονικής κατάρτισης του υποψηφίου και τη συγκρότηση της προσωπικότητάς του.
- Στην επισήμανση ειδικών προσόντων και άλλων χαρακτηριστικών και δραστηριοτήτων του υποψηφίου.
- Στον εντοπισμό των δυσκολιών που πιθανόν να έχει ο υποψήφιος για την ανελλιπή παρακολούθηση των μαθημάτων και των λοιπών υποχρεώσεων του ΔΠΜΣ.

Διαδικασία επιλογής των Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Η Επιτροπή Επιλογής (ΕΕ) αφού παραλάβει από τη Γραμματεία τον πίνακα των υποψηφίων, ελέγχει τα δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί και συντάσσει τον τελικό πίνακα υποψηφίων. Μετά την ανάρτηση του πίνακα των υποψηφίων ΜΦ ορίζεται η ημερομηνία των προσωπικών συνεντεύξεων, δια ζώσης ή με τηλεδιάσκεψη. Η υψηλότερη βαθμολογία που μπορεί να πάρει υποψήφιος με τα παραπάνω κριτήρια είναι 80 μόρια. Όσοι εκ των υποψηφίων λάβουν 40 μόρια και άνω καλούνται σε συνέντευξη (ο αριθμός των μορίων μπορεί να αλλάξει μετά από απόφαση της ΕΕ). Η συνολική βαθμολογία μπορεί να φθάσει τα 100 μόρια.

Με βάση το σύνολο της βαθμολογίας που έχει συγκεντρώσει κάθε υποψήφιος, η ΕΕ συντάσσει αξιολογικό πίνακα των υποψηφίων. Στον αξιολογικό πίνακα συμπεριλαμβάνονται, με σειρά επιτυχίας, όλοι οι υποψήφιοι και εμφανίζονται οι επιτυγχόντες και οι επιλαχόντες. Στη συνέχεια οι πίνακες αυτοί διαβιβάζονται στη ΕΔΕ προς έλεγχο και έγκριση.

Οι επιτυγχόντες υποψήφιοι καλούνται να απαντήσουν γραπτώς εντός επτά (7) ημερών εάν αποδέχονται ή όχι την ένταξη τους στο ΔΠΜΣ, αποδεχόμενοι τους όρους λειτουργίας του. Η μη απάντηση από επιλεγέντα υποψήφιο μέσα στην παραπάνω προθεσμία ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής. Εφόσον υπάρξουν αρνήσεις η Γραμματεία ενημερώνει τους αμέσως επόμενους στη σειρά αξιολόγησης από το σχετικό κατάλογο επιτυχίας.

Ένσταση κατά των πινάκων επιτυχίας μπορεί να γίνει μέσα σε 5 ημέρες από την ημερομηνία ανακοίνωσης των πινάκων. Η ένσταση, η οποία πρέπει να είναι συγκεκριμένη, κρίνεται τελεσίδικα από την ΕΔΕ.

Άρθρο 5

Διαδικασία Χορήγησης Υποτροφιών

Δίνεται η δυνατότητα απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης σε όσους Μεταπτυχιακούς Φοιτητές (ΜΦ) το δικαιούνται σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο Άρθρο 35, του ν. 4485/2017. Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι ΜΦ δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών που εισάγονται στο ΔΠΜΣ. Η αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης υποβάλλεται μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των υποψηφίων φοιτητών των ΔΠΜΣ.

Άρθρο 6

Αριθμός εισακτέων

Το σύνολο των Μεταπτυχιακών Φοιτητών (ΜΦ) του Τμήματος Ιατρικής ανέρχεται περίπου σε 570ΜΦ. Ο αριθμός εισακτέων στο ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας» ορίζεται σε σαράντα (40) ΜΦ και οι διδάσκοντες στο ΔΠΜΣ που είναι μέλη ΔΕΠ του Ιδρύματος ανέρχονται στους 17, επομένως ο μέγιστος αριθμός ΜΦ /διδάσκοντα καθορίζεται σε 2,35ΜΦ.

Άρθρο 7

Διάρκεια Φοίτησης

Η ελάχιστη διάρκεια του ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας» πλήρους φοίτησης είναι τέσσερα (4) εξάμηνα, στα οποία συμπεριλαμβάνεται ένα εξάμηνο σπουδών για την εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

Τα μαθήματα στο ΔΠΜΣ αρχίζουν την 1η Μαρτίου για το εαρινό εξάμηνο και λήγουν τη 31^η Μαΐου του ακαδημαϊκού έτους λειτουργίας του ΠΜΣ. Το χειμερινό εξάμηνο σπουδών αρχίζει την 1^η Οκτωβρίου και λήγει την 31^η Ιανουαρίου του ακαδημαϊκού έτους λειτουργίας του ΔΠΜΣ. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει δεκατρείς (13) το λιγότερο εβδομάδες για διδασκαλία.

Η δήλωση των μαθημάτων παρακολούθησης είναι υποχρεωτική για κάθε εξάμηνο. Παραβίαση της προθεσμίας εγγραφής ισοδυναμεί με απώλεια της δυνατότητας παρακολούθησης του τρέχοντος εξαμήνου. Σε αυτή την περίπτωση, για τη συνέχιση της φοίτησης απαιτείται απόφαση της ΕΔΕ.

Η χρονική διάρκεια σπουδών του ΔΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη ΔΜΣ, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα οκτώ (8) εξάμηνα σπουδών. Κατόπιν αιτήσεως του Μεταπτυχιακού Φοιτητή (ΜΦ) και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση της ΕΔΕ, μπορεί να χορηγηθεί, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, παράταση του χρόνου σπουδών για ένα (1) έτος. Σε καμία περίπτωση ο συνολικός χρόνος φοίτησης δεν μπορεί να υπερβεί τα δέκα (10) εξάμηνα σπουδών.

Κάθε ΜΦ έχει δικαίωμα να ζητήσει, με αίτησή του, άδεια αναστολής της παρακολούθησης των μαθημάτων ή της εκπόνησης της Μεταπτυχιακής του Διπλωματικής Εργασίας και η άδεια χορηγείται με απόφαση της ΕΔΕ. Σε ειδικά αιτιολογημένες περιπτώσεις, που τεκμηριώνεται κατάλληλα με την προσκόμιση δικαιολογητικών, η ΕΔΕ του ΔΠΜΣ μπορεί να χορηγεί άδεια προσωρινής διακοπής των σπουδών για εύλογο χρονικό διάστημα. Η χρονική διάρκεια της προσωρινής αναστολής των σπουδών δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα και το διάστημα της διακοπής δεν προσμετρείται στον ανώτατο χρόνο περάτωσης των σπουδών τους. Ο ΜΦ που θα επαναλάβει τη φοίτησή του είναι υποχρεωμένος να παρακολουθήσει όλα τα μαθήματα, εργαστήρια, σεμινάρια, πρακτικές ασκήσεις κ.λ.π., στα οποία δεν είχε αξιολογηθεί επιτυχώς πριν από την αναστολή της φοίτησής του. Οι ΜΦ που βρίσκονται σε εκπαιδευτική άδεια δεν δικαιούνται άδειας αναστολής της φοίτησής τους, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων.

Οι εργαζόμενοι ΜΦ και σε εξαιρετικές περιπτώσεις οι μη εργαζόμενοι ΜΦ κατόπιν αιτιολογημένης αίτησής τους, που εγκρίνεται από την ΕΔΕ, μπορεί να εγγραφούν υπό το καθεστώς μερικής φοίτησης. Στην περίπτωση αυτή τα μαθήματα του προγράμματος πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί το αργότερο σε οκτώ (8) εξάμηνα.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, κατόπιν αιτήσεως του ΜΦ και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση της ΕΔΕ, μπορεί να χορηγηθεί, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, παράταση του χρόνου σπουδών για ένα (1) έτος. Σε καμία περίπτωση ο συνολικός χρόνος φοίτησης δεν μπορεί να υπερβεί τα δέκα (10) εξάμηνα σπουδών.

Άρθρο 8

Λόγοι και Διαδικασία Διαγραφής από το ΔΠΜΣ

Η διαγραφή ενός Μεταπτυχιακού Φοιτητή (ΜΦ) από το ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας» μπορεί να γίνει μετά από σχετική αίτηση του στην οποία συμπεριλαμβάνεται αιτιολόγηση. Η αίτηση εξετάζεται από τη ΕΔΕ η οποία αποφασίζει τη διακοπή φοίτησης. Σε περίπτωση διακοπής φοίτησης πριν την έναρξη του εξαμήνου ο ΜΦ δεν υποχρεούται να καταβάλλει τα τέλη φοίτησης που αντιστοιχούν στο εξάμηνο το οποίο δεν παρακολούθησε. Αν ο ΜΦ διακόψει τις σπουδές του αφού έχει αρχίσει το εξάμηνο σπουδών δεν επιστρέφονται τα καταβληθέντα τέλη φοίτησης.

Άρθρο 9

Πρόγραμμα Σπουδών

Το πρόγραμμα έχει στόχο την παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στο πεδίο των υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ) με την αξιοποίηση των γνώσεων και εμπειριών των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και του Τμήματος Νοσηλευτικής του ΤΕΙ Θεσσαλίας.

Το ΔΠΜΣ διαρκεί δύο ημερολογιακά έτη, αρχίζει το χειμερινό εξάμηνο και περιλαμβάνει την υποχρεωτική παρακολούθηση και επιτυχή αξιολόγηση στα μαθήματα που αναπτύσσονται μέσα σε δύο ακαδημαϊκά έτη. Κατά τη διάρκεια των σπουδών εκπονείται Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ). Κάθε εξάμηνο σπουδών διαρκεί 13 πλήρεις εβδομάδες και αντιστοιχεί σε φόρτο εργασίας 30 πιστωτικών μονάδων (ECTS), οι οποίες κατανέμονται στα αντίστοιχα διδασκόμενα μαθήματα την πρακτική άσκηση και τη ΜΔΕ. Η διδασκαλία κάθε μαθήματος διαρκεί 26 (2 ώρες X 13 εβδομάδες εξαμήνου) ώρες και γίνεται σε ένα τετραήμερο (από Πέμπτη έως Κυριακή). Τα μαθήματα λαμβάνουν χώρα στις εγκαταστάσεις του Τμήματος Ιατρικής. Η πρακτική άσκηση πραγματοποιείται στη διάρκεια του 3^{ου} εξαμήνου σε δημόσιες δομές της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας. Στην πρακτική άσκηση αποδίδονται 12 ECTS και πραγματοποιείται σε χρονικό διάστημα σαράντα (40) ωρών, το λιγότερο σε πέντε (5) ημέρες.

Το ΔΠΜΣ «ΠΦΥ» περιλαμβάνει υποχρεωτικά μαθήματα (Υ), μαθήματα επιλογής (Ε), πρακτική άσκηση και ΜΔΕ, απαιτεί δε τη συμπλήρωση 120 ECTS, όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί.

1° ΕΞΑΜΗΝΟ

α/α	Μαθήματα	Τύπος Μαθ/τος	Πιστωτικές Μονάδες
1	Πολιτική Υγείας	Υ	6
2	Επιστημονική Συγγραφή στις Βιοϊατρικές Επιστήμες	Υ	6
3	Βιοστατιστική	Υ	6
1	Κάπνισμα: Επιπτώσεις στην υγεία και Μέθοδοι διακοπής καπνίσματος	Ε	6
2	Ταξιδιωτική Ιατρική και Φροντίδα Υγείας	Ε	6
3	Υποστήριξη ατόμων και κοινοτήτων σε περιόδους κρίσης	Ε	6
4	Ψυχοβιολογία	Ε	6
5	Ανακουφιστική Φροντίδα	Ε	6
6	Οικονομία της Υγείας	Ε	6

2° ΕΞΑΜΗΝΟ

α/α	Μαθήματα	Τύπος Μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες
1	Επείγουσα Φροντίδα	Υ	6
2	Κλινική & Επιδημιολογική Έρευνα	Υ	6
3	Η Ψυχική Υγεία στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας	Υ	6
1	Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας	Ε	6
2	Επιδημιολογία	Ε	6
3	Προληπτική ιατρική στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας	Ε	6
4	Εναλλακτικές-Συμπληρωματικές Μέθοδοι Θεραπείας	Ε	6
5	Κλινική Φαρμακολογία	Ε	6
6	Διαπολιτισμική Φροντίδα Υγείας	Ε	6

3° ΕΞΑΜΗΝΟ

α/α	Μαθήματα	Τύπος Μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες
1	Κοινωνική Ψυχιατρική	Υ	6
2	Βιοηθική	Υ	6
3	Πρακτική άσκηση	Υ	12
1	Φροντίδα Υγείας στο Σπίτι	Ε	6
2	Ποιότητα Φροντίδας Υγείας	Ε	6
3	Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία	Ε	6
4	Φροντίδα για άτομα με ειδικές ανάγκες	Ε	6

4° ΕΞΑΜΗΝΟ

α/α	Μαθήματα	Τύπος Μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες
1	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	Υ	30

1° Εξάμηνο:	Υποχρεωτικά 3 (τρία), Επιλογής 2 (δύο)	30 ECTS
2° Εξάμηνο:	Υποχρεωτικά 3 (τρία), Επιλογής 2 (δύο)	30 ECTS
3° Εξάμηνο:	Υποχρεωτικά 2 (δυο), Επιλογής 1 (ένα), Πρακτική άσκηση	30 ECTS
4° Εξάμηνο:	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	30 ECTS
	ΣΥΝΟΛΟ:	120 ECTS

Με απόφαση της ΕΔΕ μπορεί να επέλθει τροποποίηση στο πρόγραμμα μαθημάτων, καθώς και ανακατανομή μεταξύ των εξαμήνων στα οποία δίδεται το μάθημα.

Κάθε Μεταπτυχιακός Φοιτητής (ΜΦ) είναι υποχρεωμένος να εκπονήσει ΜΔΕ. Το θέμα της ΜΔΕ επιλέγεται κατά τη διάρκεια του 3ου εξαμήνου σπουδών από το ΜΦ σε συνεργασία με τον Επιβλέποντα Καθηγητή. Ο Επιβλέπων Καθηγητής είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση του έργου του ΜΦ και μαζί με τα άλλα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής εγκρίνουν τη ΜΔΕ, την οποία ο υποψήφιος υποστηρίζει δημόσια. Λεπτομερής Οδηγός Εκπόνησης ΜΔΕ είναι αναρτημένος στο διαδικτυακό τόπο του ΔΠΜΣ.

Άρθρο 10

Αναπλήρωση Μαθημάτων

Σε περίπτωση μη υλοποίησης μέρους ή του συνόλου κάποιου μαθήματος και μετά από αιτιολόγηση στην ΕΔΕ από τον Υπεύθυνο Καθηγητή, η ΕΔΕ αποφασίζει για τον τρόπο αναπλήρωσης του.

Άρθρο 11

Υποχρεώσεις για Λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) και Διπλωματικές Εργασίες

Κάθε Μεταπτυχιακός Φοιτητής (ΜΦ) οφείλει να παρακολουθήσει επιτυχώς όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα και τουλάχιστον πέντε (5) μαθήματα από την κατηγορία των επιλογής.

Ο ΜΦ θεωρείται ότι περάτωσε επιτυχώς τις σπουδές του και του απονέμεται ΔΜΣ, εφόσον:

1. Έχει εξεταστεί επιτυχώς στα απαιτούμενα μαθήματα.
2. Έχει εξεταστεί επιτυχώς στη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία και έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την Πρακτική Άσκηση.
3. Έχει αποκομίσει 120 πιστωτικές μονάδες (ECTS).
4. Έχει αναγνώριση από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ), σύμφωνα με το ν. 3328/2005 (Α' 80) για τίτλο σπουδών από ίδρυμα της αλλοδαπής.

Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ) εκπονείται υπό την επίβλεψη και καθοδήγηση ενός Επιβλέποντος Καθηγητή κατά τη διάρκεια του τετάρτου εξαμήνου. Η ΜΔΕ συνίσταται σε πρωτότυπη ερευνητική εργασία. Ο επιβλέπων ορίζεται από την ΕΔΕ του ΔΠΜΣ μετά από γραπτή αίτηση του ΜΦ. Στην αίτηση του ΜΦ αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της ΜΔΕ, ο προτεινόμενος επιβλέπων και επισυνάπτεται ερευνητικό πρωτόκολλο της προτεινόμενης εργασίας. Εκτός από τον ορισμό του επιβλέποντα καθηγητή, η ΕΔΕ συγκροτεί και την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων. Για να εγκριθεί η εργασία ο φοιτητής οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής. Οι ΜΔΕ, εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στο διαδικτυακό τόπο του ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας».

Η ΜΔΕ εξετάζεται από την τριμελή εξεταστική επιτροπή σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών και τον Οδηγό Εκπόνησης ΜΔΕ του ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας».

Η γλώσσα εκπόνησης της ΜΔΕ μπορεί να είναι διάφορη της ελληνικής μετά από σχετική αίτηση του ΜΦ, τη σύμφωνη γνώμη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής και έγκριση της ΕΔΕ.

Άρθρο 12

Κανόνες Εξετάσεων και Αξιολόγησης

Οι Μεταπτυχιακοί Φοιτητές (ΜΦ) είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν ανελλιπώς τις παραδόσεις, τα εργαστήρια και τις άλλες δραστηριότητες που προβλέπονται για κάθε μάθημα. Απουσία πέραν του 20% οδηγεί αυτομάτως σε αποκλεισμό από τις εξετάσεις του αντίστοιχου μαθήματος και υποχρεούται να το παρακολουθήσει σε επόμενο αντίστοιχο εξάμηνο. Επιπρόσθετα οι ΜΦ είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν ανελλιπώς όλες τις δραστηριότητες του ΔΠΜΣ.

Η εξέταση κάθε μαθήματος μπορεί να γίνει προφορικά, γραπτά, με εκπόνηση εργασιών ή με όποιο άλλο τρόπο καθορίσει ο Υπεύθυνος Καθηγητής. Οι εξετάσεις πραγματοποιούνται δύο φορές το χρόνο, στο τέλος κάθε εξαμήνου σύμφωνα με το ισχύον ακαδημαϊκό ημερολόγιο του Τμήματος Ιατρικής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις η ΕΔΕ μπορεί να τροποποιήσει ή να μεταθέσει το χρόνο εξετάσεων ή να ορίσει και τρίτη εξεταστική περίοδο κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου του επόμενου ακαδημαϊκού έτους.

Περιπτώσεις αδυναμίας προσέλευσης στις εξετάσεις οποιουδήποτε μαθήματος λόγω σοβαρού κωλύματος το οποίο βεβαιώνεται με την προσκόμιση δικαιολογητικών, κρίνονται από την ΕΔΕ, η οποία αποφαινεται περί της επάρκειας των προσκομιζόμενων δικαιολογητικών κατά την απόλυτη κρίση της. Κάθε ΜΦ μπορεί να εξεταστεί σε κάθε μάθημα το πολύ δύο φορές. Εάν απορριφθεί και τη δεύτερη φορά ο ΜΦ, ύστερα από αίτηση, του εξετάζεται από τριμελή επιτροπή μελών ΔΕΠ των συμμετεχόντων τμημάτων του ΔΠΜΣ, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη ΕΔΕ. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδασκων. Ο βαθμός των μαθημάτων που έχει επιτύχει ο ΜΦ κατοχυρώνεται.

Η βαθμολογία των ΜΦ, που με επιτυχία έχουν αξιολογηθεί, έχει ως ελάχιστο βαθμό το 5,0 και άριστα το 10 και κατατίθεται στη Γραμματεία των μεταπτυχιακών σπουδών του Τμήματος από τον Υπεύθυνο Καθηγητή.

Άρθρο 13

Τελετουργικό Αποφοίτησης και Τύπος Διπλώματος

Το ΔΠΜΣ ολοκληρώνεται με την απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ). Το ΔΜΣ θα απονέμεται από το συντονίζον τμήμα που είναι το Τμήμα Ιατρικής και θα αναγράφονται και τα δύο (2) συμμετέχοντα Τμήματα, Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και Νοσηλευτικής του ΤΕΙ Θεσσαλίας. Θα αναφέρεται ως ΔΜΣ στην επιστημονική περιοχή της «Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας».

Η καθομολόγηση των διπλωματούχων γίνεται σύμφωνα με το τελετουργικό του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας από τη κοσμητεία της Σχολής σε ειδική τελετή παρουσία εκπροσώπων των πρυτανικών αρχών.

Άρθρο 14

Ειδικότερα Θέματα Παραρτήματος Διπλώματος

Στους απόφοιτους του ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας» παρέχεται παράρτημα διπλώματος σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τον τύπο του διπλώματος που καθορίζεται από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Το παράρτημα διπλώματος περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα του κατόχου του τίτλου σπουδών, το είδος του τίτλου, το επίπεδο του τίτλου, τα μαθήματα, τις πιστωτικές μονάδες (ECTS), το περιεχόμενο και τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν και άλλες συμπληρωματικές πληροφορίες.

Άρθρο 15

Διαδικασία Ορισμού Επιβλέποντα και Εξεταστικής Επιτροπής Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπων Καθηγητής (ΕΚ) μπορεί να είναι υπεύθυνος μαθήματος ή διδάσκων του ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας» ή άλλο μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας ή καθηγητής του Τμήματος Νοσηλευτικής του ΤΕΙ Θεσσαλίας. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επίβλεψη ΜΔΕ αποτελεί η κατοχή διδακτορικής διατριβής από τον ΕΚ. Η επιτροπή παρακολούθησης και αξιολόγησης της ΜΔΕ είναι τριμελής, της οποίας το ένα μέλος είναι ο ΕΚ. Τα άλλα δύο μέλη είναι διδάσκοντες ή μέλη ΔΕΠ που προτείνονται από τον ΕΚ εντός της καθορισμένης ημερομηνίας. Η ανάθεση των εργασιών στους ΜΦ θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το αργότερο μέχρι το τέλος Ιανουαρίου του εκάστοτε ακαδημαϊκού

έτους. Η ανεύρεση επιβλέποντα αποτελεί ευθύνη των ΜΦ. Η ΕΔΕ ύστερα από αίτηση του υποψηφίου, στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της ΜΔΕ, ο προτεινόμενος επιβλέπων και το ερευνητικό πρωτόκολλο της ΜΔΕ, ορίζει τον ΕΚ αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο ΕΚ. Στα καθήκοντα του ΕΚ και των μελών της επιτροπής παρακολούθησης και αξιολόγησης της ΜΔΕ συμπεριλαμβάνεται η καθοδήγηση και η επίβλεψη της προόδου της ΜΔΕ.

Άρθρο 16

Διδακτικό Προσωπικό

Τη διδασκαλία των μαθημάτων, καθώς και τη διεξαγωγή σεμιναρίων, πρακτικών ασκήσεων κλπ μπορούν να αναλάβουν μέλη ΔΕΠ και ΕΕΠ, ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ, ή διδάσκοντες σύμφωνα με το π.δ. 407/1980 (Α' 112) ή το άρθρο 19 του ν. 1404/1983 (Α' 173) ή την παρ. 7 του άρθρου 29 του ν. 4009/2011, ή αφυπηρητήσαντα μέλη ΔΕΠ των συνεργαζόμενων Τμημάτων, Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και Νοσηλευτικής του ΤΕΙ Θεσσαλίας, οι οποίοι είναι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος και έχουν επαρκές δημοσιευμένο έργο. Η ΕΔΕ αξιολογεί τις ανάγκες του ΔΠΜΣ σε διδακτικό προσωπικό και εφόσον τα υφιστάμενα μέλη, όπως περιγράφονται παραπάνω δεν επαρκούν, με αιτιολογημένη απόφασή της αποφασίζει την ανάθεση διδακτικού έργου σε μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του ιδίου ΑΕΙ ή την πρόσκληση μελών ΔΕΠ άλλων ΑΕΙ ή ερευνητών από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258), συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.

Όλοι οι διδάσκοντες, υπεύθυνοι και επιβλέποντες καθηγητές του ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας» προσφέρουν διδασκαλία χωρίς αμοιβή.

Ο Υπεύθυνος Καθηγητής (ΥΚ)

Κάθε ΥΚ είναι υπεύθυνος για την υλοποίηση του μαθήματος με τον καλύτερο δυνατόν τρόπο. Έχει την ευθύνη για τους εξωτερικούς ή προσκεκλημένους διδάσκοντες του μαθήματος καθώς και την παρουσία, την ποιότητα των σημειώσεων και των βιβλίων, την συμμετοχή των ΜΦ, την οργάνωση των εργαστηρίων, διαλέξεων και φροντιστηρίων και των εκπαιδευτικών επισκέψεων και εργασιών πεδίου που εμπίπτουν στο αντικείμενο τους. Αντικαθιστούν τους διδάσκοντες σε περίπτωση απουσίας τους. Στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου ενημερώνει εγγράφως με σύντομο σημείωμα την ΕΔΕ για την πορεία του μαθήματος. Οι ΥΚ μαζί με τα μέλη της ΕΔΕ συνεδριάζουν μια φορά τον χρόνο και προτείνουν αλλαγές και τροποποιήσεις για την εκπαιδευτική διαδικασία.

Ο Διδάσκων Καθηγητής (ΔΚ)

Οι ΔΚ (εξωτερικοί ή εσωτερικοί) υποβοηθούν τους Υπεύθυνους Καθηγητές στο έργο τους. Οι ΔΚ πέρα των διδακτικών καθηκόντων αναλαμβάνουν Μεταπτυχιακές Διπλωματικές Εργασίες (εφόσον είναι κάτοχοι διδακτορικής διατριβής) και εργασίες στο μάθημα που διδάσκουν. Σε περίπτωση απουσίας ειδοποιούν τον υπεύθυνο καθηγητή τρεις (3) τουλάχιστον ημέρες νωρίτερα.

Ο Επιβλέπων Καθηγητής Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ)

Επιβλέπων καθηγητής για ΜΔΕ, μπορεί να είναι υπεύθυνος μαθήματος ή διδάσκων του ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας» ή άλλο μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας ή καθηγητής του Τμήματος Νοσηλευτικής του ΤΕΙ Θεσσαλίας. Ο ανώτερος αριθμός επίβλεψης ανα επιβλέποντα καθηγητή ορίζονται οι πέντε ΜΔΕ. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επίβλεψη ΜΔΕ αποτελεί η κατοχή διδακτορικής διατριβής από τον Επιβλέποντα Καθηγητή.

Ο σύμβουλος καθηγητής (ΣΚ)

Την πορεία κάθε μεταπτυχιακού φοιτητή, εκτός από την γενική επίβλεψη από την ΕΔΕ παρακολουθεί και ένας Σύμβουλος Καθηγητής (ΣΚ). Για κάθε ΜΦ ορίζεται από την ΕΔΕ του ΔΠΜΣ, ένας ΣΚ μέσα από το σύνολο των διδασκόντων στο ΔΠΜΣ. Ο σύμβουλος καθηγητής παρακολουθεί την πορεία του φοιτητή, συμβουλεύει το ΜΦ σε ακαδημαϊκά, οργανωτικά ή διοικητικά θέματα και εισηγείται σε ζητήματα που αφορούν στο συγκεκριμένο ΜΦ. Ο ορισμός του ΣΚ γίνεται μετά την εγγραφή του ΜΦ στο ΔΠΜΣ.

Επισκέπτης Διδάσκων

Με απόφαση της ΕΔΕ, η οποία λαμβάνεται ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή του ΔΠΜΣ καλούνται από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, ως επισκέπτες, καταξιωμένοι επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, καλλιτέχνες ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του ΔΠΜΣ, για την κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών του ΔΠΜΣ. Η πρόσκληση επισκέπτη από την αλλοδαπή πραγματοποιείται μόνον εφόσον του ανατίθεται διδασκαλία, με τη διαδικασία και όσα ειδικότερα ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, κατά τα ισχύοντα για την ανάθεση διδασκαλίας στα μέλη ΔΕΠ του Ιδρύματος. Ο ανωτέρω περιορισμός δεν ισχύει εφόσον ο καλούμενος διδάσκει εθελοντικά, χωρίς αμοιβή, αποζημίωση ή άλλη οικονομική απολαβή πλην των οδοιπορικών του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υποπαράγραφο Δ9 της παρ. Δ' του άρθρου 2 του ν. 4336/2015.

Αφυπηρητήσαντα Μέλη ΔΕΠ

Ομότιμοι καθηγητές και αφυπηρητήσαντα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και του Τμήματος Νοσηλευτικής του ΤΕΙ Θεσσαλίας μπορούν να διδάσκουν στο ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας», σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 8 του άρθρου 16 του ν. 4009/2011 και υπάγονται στις διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 36 του Ν. 4885/2017.

Άρθρο 17

Διαδικασία Ανάθεσης Διδασκαλίας

Η ανάθεση διδασκαλίας μαθήματος στους Υπεύθυνους Καθηγητές, γίνεται με απόφαση της ΕΔΕ. Η διδακτέα ύλη όλων των μαθημάτων (υποχρεωτικών και επιλογής) καθορίζεται από την ΕΔΕ η οποία με τη σειρά της συμβουλεύτηκε τους Υπεύθυνους Καθηγητές.

Άρθρο 18

Διαδικασίες Αξιολόγησης Μαθημάτων και Διδασκόντων

Οι υπεύθυνοι και διδάσκοντες καθηγητές μετά τη λήξη κάθε χρόνου εφαρμογής του προτεινόμενου προγράμματος, παραδίδουν έκθεση με τις παρατηρήσεις τους ανά διδασκόμενο μάθημα και αντικείμενο και προτάσεις βελτίωσης του προγράμματος.

Οι Μεταπτυχιακοί Φοιτητές (ΜΦ) είναι υποχρεωμένοι στο τέλος κάθε εξαμήνου να συμπληρώσουν ηλεκτρονικά ανώνυμο ερωτηματολόγιο που αφορά το περιεχόμενο του κάθε μαθήματος, τον τρόπο διδασκαλίας και εξέτασης, την αξιολόγηση όλων των διδασκόντων, όπως επίσης σχόλια για βελτίωση. Μετά την ολοκλήρωση της εξεταστικής διαδικασίας γίνεται στατιστική επεξεργασία των συγκεντρωθέντων ερωτηματολογίων και τα αποτελέσματα ανακοινώνονται στους διδάσκοντες οι οποίοι προτείνουν τρόπους βελτίωσης που υιοθετούνται το επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

Η εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση του ΔΠΜΣ γίνεται σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο Άρθρο 44, του ν. 4485/2017.

Άρθρο 19

Τέλη Φοίτησης και Διαδικασία Καταβολής

Τα τέλη φοίτησης για το ΔΠΜΣ ανέρχονται στο ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ για κάθε εξάμηνο σπουδών. Η διαδικασία καταβολής των τελών φοίτησης για το ΔΠΜΣ γίνεται μέσω του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Τα τέλη φοίτησης χρησιμοποιούνται από το Τμήμα για τις πάσης φύσης δαπάνες που απαιτούνται για την εκπαίδευση των Μεταπτυχιακών Φοιτητών και γενικά για τη λειτουργία του ΔΠΜΣ.

Τα τέλη φοίτησης θα καταβάλλονται σε δύο ισόποσες δόσεις τον Σεπτέμβριο και τον Φεβρουάριο του κάθε ακαδημαϊκού έτους. Είναι δυνατόν να καταβληθούν σε περισσότερες δόσεις ύστερα από αίτηση του μεταπτυχιακού φοιτητή και σύμφωνη γνώμη της ΕΔΕ.

Άρθρο 20

Διοικητική, Τεχνική και Οικονομική Υποστήριξη του ΔΠΜΣ

Στο ΔΠΜΣ λειτουργεί Γραμματεία, η οποία ασκεί τα καθήκοντα της πλήρους διοικητικής και γραμματειακής υποστήριξης του ΔΠΜΣ και είναι υπεύθυνη για την ομαλή, αποτελεσματική και εύρυθμη λειτουργία του.

Η Γραμματεία του ΔΠΜΣ παραλαμβάνει τις αιτήσεις και τα δικαιολογητικά των υποψηφίων εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών της προκήρυξης. Στην αρμοδιότητα της υπάγονται επίσης όλα τα θέματα που έχουν σχέση με τη διεξαγωγή της αλληλογραφίας, την τήρηση πρωτοκόλλου και αρχείου, την τήρηση πρακτικών των συνεδριάσεων των συλλογικών οργάνων του ΔΠΜΣ, την κατάρτιση και τήρηση των μητρώων και των ατομικών φακέλων των Μεταπτυχιακών Φοιτητών (ΜΦ), την παρακολούθηση της φοιτητικής τους κατάστασης (καταχώρηση βαθμολογίας κ.λπ.), τη χορήγηση βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων σπουδών στους ΜΦ, τις ορκωμοσίες, τις υποτροφίες, τις φοιτητικές ταυτότητες κλπ.

Το τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, παρέχει την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή (αίθουσες διδασκαλίας, υπολογιστές, προβολικά μηχανήματα κλπ), για τη διενέργεια των μαθημάτων για το ΔΠΜΣ.

Η χρηματοδότηση του ΔΠΜΣ προέρχεται από τις πηγές που ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία (ν. 4485/2017).

Στο έργο απασχολούνται 1-2 γραμματείς που έχουν προσληφθεί με σύμβαση έργου και με επικουρική βοήθεια από ήδη υπάρχον τεχνικό και διοικητικό προσωπικό του Τμήματος Ιατρικής.

Άρθρο 21

Υποχρεώσεις Μεταπτυχιακών Φοιτητών (ΜΦ)

Οι ΜΦ είναι υποχρεωμένοι να ακολουθούν τον Ενιαίο Κανονισμό των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, καθώς και τις αποφάσεις της ΕΔΕ του ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας». Επιπρόσθετα στις υποχρεώσεις τους συμπεριλαμβάνονται η αξιολόγηση των καθηγητών τους μετά το πέρας των μαθημάτων, η καταβολή των τελών φοίτησης στις ημερομηνίες που ορίζονται από τον παρόντα κανονισμό, η ανελλιπής παρακολούθηση των μαθημάτων υπογράφοντας παρουσιολόγιο και ο σεβασμός και η τήρηση των αποφάσεων των οργάνων του ΔΠΜΣ και της ακαδημαϊκής δεοντολογίας.

Άρθρο 22

Συνεχιζόμενη εκπαίδευση

Στα πλαίσια της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης στην «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας» το ΔΠΜΣ οργανώνει συνέδρια και ημερίδες καθώς και παρουσιάσεις διακεκριμένων επιστημόνων που απευθύνονται στο ευρύ κοινό, εκδίδει το ηλεκτρονικό περιοδικό «Διεπιστημονική Φροντίδα Υγείας» (<http://www.inhealthcare.gr>) και συμμετέχει στην οργάνωση εκδηλώσεων με στόχο την ευαισθητοποίηση των πολιτών σε συχνά και σημαντικά νοσήματα όπως είναι η χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια και το κάπνισμα.

Άρθρο 23

Δεοντολογία για τη Δημοσίευση Ερευνητικών Εργασιών

Μεταπτυχιακές Διπλωματικές Εργασίες, δημοσιεύσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας που προκύπτουν από την ερευνητική δραστηριότητα στα πλαίσια του ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας», οφείλουν να ακολουθούν τους διεθνείς

κανόνες επιστημονικής δεοντολογίας. Περιληπτικά, συγγραφείς μιας ερευνητικής εργασίας πρέπει να είναι μόνο οι ερευνητές οι οποίοι έχουν συμμετάσχει ενεργώς σε αυτήν. Ενεργώς συμμετέχοντες θεωρούνται αυτοί που σχεδιάζουν την μελέτη, συλλέγουν, αναλύουν και αξιολογούν τα δεδομένα, παρέχουν αδημοσίευτο υλικό που είναι απολύτως απαραίτητο για τη διενέργεια της έρευνας, όπως επίσης και αυτοί που την γράφουν.

Όλοι οι συγγραφείς είναι υπεύθυνοι για τα δεδομένα τα οποία εμφανίζονται στην συγκεκριμένη δημοσίευση, πρέπει να μελετήσουν το τελικό κείμενο πριν υποβληθεί για δημοσίευση, καθώς επίσης να μελετήσουν με λεπτομέρεια όλα τα δεδομένα στα οποία βασίζεται η εργασία. Ο πρώτος συγγραφέας είναι υπεύθυνος για να φροντίσει ότι, όλοι οι άλλοι συγγραφείς θα πάρουν ένα αντίγραφο της εργασίας για να συγκατατεθούν ενυπογράφως πριν αυτό υποβληθεί. Όλοι οι ερευνητές οι οποίοι έχουν συμβάλει σε συγκεκριμένη εργασία με ερευνητικά δεδομένα, πρέπει να διατηρούν στην κατοχή τους τα δεδομένα αυτά τουλάχιστον για 5 χρόνια. Για την τήρηση όλων των παραπάνω υπεύθυνοι είναι ο επιβλέπων καθηγητής για Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία και η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αναλυτικό Περιεχόμενο Μαθημάτων

1^ο ΕΞΑΜΗΝΟ

A. 1 Πολιτική Υγείας (Υποχρεωτικό)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΕΑ2

Τύπος του μαθήματος: Υ

Έτος σπουδών: 1^ο

Εξάμηνο: 1^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος Καθηγητής: Δρ Ανδρούτσου Λορένα, Οικονομολόγος της Υγείας

Διδάσκοντες: Α. Λορένα

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Στόχος του μαθήματος είναι ο μεταπτυχιακός φοιτητής να κατανοήσει τις βασικές έννοιες, ορισμούς και μηχανισμούς που διέπουν την πολιτική των συστημάτων υγείας σε ευρωπαϊκό αλλά και παγκόσμιο επίπεδο. Ειδική έμφαση δίνεται στην εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τα μεθοδολογικά εργαλεία προσέγγισης των θεμάτων που αφορούν τον σχεδιασμό και αποτίμηση της λειτουργίας συστημάτων και παρεμβάσεων στην υγεία σε συνθήκες ευημερίας αλλά και κρίσης. Η ενότητα θα αναπτύξει την θεματική Πολιτική Υγείας μέσω της Εθνικής αλλά και της Ευρωπαϊκής διάστασης.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Ευρωπαϊκή στρατηγική στον τομέα της υγείας (προγράμματα και επενδύσεις European Commission, European Investment Bank).
2. Ευρωπαϊκή πολιτική υγείας –αποδοτικότητα συστημάτων υγείας.
3. Ευρωπαϊκή πολιτική υγείας -χρόνια/μη μεταδιδόμενα και μεταδιδόμενα νοσήματα.
4. Ευρωπαϊκή πολιτική υγείας - μεταναστατευτικό.
5. Βασικές έννοιες των συστήματα υγείας, ο ρόλος του κράτους και οι κοινωνίες.
6. Προσέγγιση της υγείας των πληθυσμών σε παγκόσμιο επίπεδο (δείκτες υγείας ΟΟΣΑ, ECHI, WHO, ΕΣΤΑΤ).
7. Παγκόσμια Πολιτική Υγείας: Κοινωνικές ανισότητες στην υγεία (κοινωνικό-οικονομικά κριτήρια).
8. Εισαγωγή σε όρους και βασικές έννοιες Πολιτικής Υγείας και στους παράγοντες που την διαμορφώνουν.
9. Ιστορική αναδρομή στην εξέλιξη των υπηρεσιών και συστημάτων υγείας.
10. Εθνική πολιτική υγείας με έμφαση τις μεταρρυθμίσεις του συστήματος υγείας της Ελλάδας.
11. Βασικά μοντέλα οργάνωσης και χρηματοδότησης των συστημάτων υγείας και κριτική αποτίμησή τους.
12. Εθνική, Ευρωπαϊκή και Διεθνής πολιτική φαρμάκου.
13. Καθοριστικοί παράγοντες για την υγεία: κοινωνικοοικονομικοί καθοριστικοί παράγοντες, τρόπος ζωής.
14. Οργάνωση υπηρεσιών υγείας με τη διαδικασία Στρατηγικού Προγραμματισμού (Project management), Case study (Ανθρώπινο δυναμικό, οργάνωση, προγραμματισμός, έλεγχος, λήψη απόφασης, αξιολόγηση, κλπ), ασκήσεις.

15. Σύγχρονη υγεία χρησιμοποιώντας μοντέλα μανάτζμεντ: Διαχείριση αλλαγών στις υπηρεσίες υγείας (Προγραμματισμένη, Επεισοδιακή, Αναπτυξιακή, Μεταβατική).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ανδρούτσου Λ. (2010). Στρατηγικός σχεδιασμός για τη διαχείριση προγραμμάτων και έργων στα δημόσια νοσοκομεία, στο Κοντιάδης Ξ. και Σουλιώτης Κ. (2010) Θεσμοί και Πολιτικές Υγείας, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
2. Ανδρούτσου Λ. "Οι Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στον τομέα της δημόσιας υγείας". Στο: Σουλιώτης Κ. (Επιμ.) "Δημοκρατία, Πολίτες και Πολιτική Υγείας: Συμμετοχή στη Λήψη Αποφάσεων, Ομάδες Πίεσης και Συμφερόντων, Σύλλογοι Ασθενών" (Εκδ. Παπαζήση, 2014).
3. Androutsou L., Geitona M., Yfantopoulos G. (2011), Measuring efficiency and productivity across hospitals in the regional health authority of Thessaly in Greece, Journal of Health Management 13(2) 121-140 <http://jhm.sagepub.com/content/13/2/121.abstract?rss=1>
4. Androutsou L. (2011), Appraising the performance of the services in the health care sector with efficiency criteria, Journal of Society Economy and Health, Edition of Science in health services, Edition Papazisis, second period, 7(4), 99-114.
5. Androutsou L., Androutsou F., "Towards European modern societies with health systems that are able to add more years to life, but also to add more life to years, edited by Manolitsas P., Grigoroudis E., Matsatsinis N., Yannakopoulos D., " Effective Methods for Modern Healthcare Service Quality and Evaluation, IGI – Global Disseminator of knowledge edition, Chapter 10, pages 228-255, 2016. <http://www.igi-global.com/book/effective-methods-modern-healthcare-service/141911#table-of-contents>
6. Androutsou L., Androutsou F. (2017) Developing High Quality Public Health Services Across the Union that are Equally Accessible to All. International Journal of Public Health Management and Ethics (IJPHME), IGI – Global Disseminator of knowledge edition, Vol 2 (1) Commission staff working document on health inequalities in the European Union (2013). http://ec.europa.eu/health/social_determinants/docs/report_healthinequalities_swd_2013_328_en.pdf
7. Γείτονα Μ., Ανδρούτσου Λ., Μπούκη Λ., Κ. Κόκκινος, (2010) Αξιολόγηση της λειτουργίας των εξωτερικών ιατρείων του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Λάρισας, Το βήμα των Κοινωνικών Επιστημών, ένα τριμηνιαίο περιοδικό, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, τόμος ΙΕ 'τ . 58, σ. 139, Άνοιξη.
8. Γείτονα Μ. (2001). Ο χάρτης της νοσοκομειακής περίθαλψης στην Ελλάδα – Περιφερειακές ανισότητες στην υγεία, Ιατρική, τεύχος 79 (3), σελ. 259-267.
9. Geitona M., Androutsou L., Yfantopoulos G. (2013) Efficiency Assessment across Homogeneous Specialty Clinics in the Region of Thessaly, Greece. The Open Public Health Journal, Bentham Open, 6, 11-20. <https://benthamopen.com/contents/pdf/TOPHJ/TOPHJ-6-11.pdf>
10. Geitona M., Androutsou L., Kotsopoulos N., Gourgoulialis K. (2014) Measuring the efficiency among secondary and university pulmonary hospital clinics in Greece. Pneumon, Vol 27, No1, Jan-March, 25-30.

<http://www.pneumon.org/assets/files/384/file902-el.PDF>

11. Γούναρης Χ. (2005). Διοίκηση και ποιότητα των υπηρεσιών υγείας στην Ελλάδα, «Αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα δευτεροβάθμιων υπηρεσιών υγείας ΕΣΥΚΑ» διδακτορική διατριβή, Οικονομικό πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα διοικητικής επιστήμης και τεχνολογίας.
12. Ευρωπαϊκή Ένωση report (2013) Europeans of retirement age: chronic diseases and economic activity.
http://ec.europa.eu/health/major_chronic_diseases/docs/rivm_report_retirement_en.pdf
13. Equity action Joint Action (2013).
<http://www.equityaction-project.eu/wp-content/uploads/2013/11/Task-2-Creating-Interactive-maps-on-obesity-nutrition-diet-and-SES.pdf>
14. Health inequalities in the EU Final report of a consortium, (2013), Consortium lead: Sir Michael Marmot.
http://ec.europa.eu/health/social_determinants/docs/healthinequalitiesineu_2013_en.pdf
15. Θεοδώρου Μ., Σαρρής Μ. και Σ. Σούλης (2001). Συστήματα Υγείας, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
16. Κοντιάδης Ξ., Σουλιώτης Κ. (2010): «Θεσμοί και Πολιτικές Υγείας», Παπαζήσης, Αθήνα 2010.
17. Λιαρόπουλος Λ. (2007). Οργάνωση υπηρεσιών και συστημάτων Υγείας (Α τόμος), ΒΗΤΑ Ιατρικές εκδόσεις ΜΕΠΕ. Αθήνα.
18. Λιαρόπουλος Λ. (2010). Οργάνωση υπηρεσιών και συστημάτων Υγείας, Διεθνή συστήματα Υγείας (Β τόμος), ΒΗΤΑ Ιατρικές εκδόσεις ΜΕΠΕ. Αθήνα.
19. Lionis Ch., Symvoulakis E., Markaki A., Vardavas C., Papadakaki M., Daniilidou N., Souliotis K., Kyriopoulos J.: “Integrated primary health care in Greece, a missing issue in the current health policy agenda: a systematic review”, International Journal of Intergrated Care, Vol. 9, 2009.
20. Σισσούρας Α. και Υφαντόπουλος Γ. (1994). Η προβληματική για την αναμόρφωση του ΕΣΥ, στο: Μελέτη για τον σχεδιασμό και την Οργάνωση των υπηρεσιών υγείας, ανάλυση και δομή του συστήματος, Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Αθήνα.
21. Σισσούρας Α. (2010), Το υπόδειγμα μανάτζμεντ στην υγεία: από τη δομική και θεσμική συγκρότηση στην αποδοτική διαχείριση των λειτουργιών του συστήματος (αντλώντας από τις εμπειρίες ανάπτυξης του ΕΣΥ) στο Κοντιάδης Ξ. και Σουλιώτης Κ. (2010) Θεσμοί και Πολιτικές Υγείας, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
22. Σούλης Σ. (1992). Δείκτες αξιολόγησης του Συστήματος Υγείας, Εκδόσεις ΤΕΙ, Αθήνα.
23. Σουλιώτης Κ. (επιμ.): «Πολιτική και Οικονομία της Υγείας: Στρατηγικός Σχεδιασμός – Οργάνωση και Διοίκηση – Οικονομική Λειτουργία – Τομεακές Πολιτικές», Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
24. Σουλιώτης Κ.: «Οικονομικές Ανισότητες και Πολιτική Υγείας», Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
25. Σουλιώτης Κ. “Πολιτική, Οικονομία και Υπηρεσίες Υγείας: Απο τον Στρατηγικό Σχεδιασμό στη Διοίκηση και την Αξιολόγηση”. Στο: Κοντιάδης Ξ., Σουλιώτης Κ. (Επιμ.) Θεσμοί Και Πολιτικές Υγείας (Εκδ. Παπαζήση, 2010).

26. Σουλιώτης Κ. “Αναζητώντας τη Δημοκρατία στην Υγεία σε Συνθήκες Οικονομικής Κρίσης: Η Συμμετοχή των Πολιτών στη Χάραξη Πολιτικής Υγείας”. Στο: Σουλιώτης Κ. (Επιμ.) “Δημοκρατία, Πολίτες και Πολιτική Υγείας: Συμμετοχή στη Λήψη Αποφάσεων, Ομάδες Πίεσης και Συμφερόντων, Σύλλογοι Ασθενών” (Εκδ. Παπαζήση, 2014).
27. Souliotis K, Lionis C.: “Creating an Integrated Health Care System in Greece: A Primary Care Perspective”, *Journal of Medical Systems*, Vol. 18, No 6, 2004.
28. Οικονόμου Χ. (2010), Υγεία, υπηρεσίες φροντίδας υγείας και κοινωνιολογική θεωρία, στο Σουλιώτης Κ. (2006), Πολιτική και οικονομία της υγείας, στρατηγικός σχεδιασμός-οργάνωση και διοίκηση οικονομική λειτουργία – τομεακές πολιτικές. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, σχολή κοινωνικών επιστημών, τμήμα κοινωνικής και εκπαιδευτικής πολιτικής, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
29. Roma Health Report Health status of the Roma population (2013), Data collection in the Member States, of the European Union. http://ec.europa.eu/health/social_determinants/docs/2014_roma_health_report_en.pdf
30. Υφαντόπουλος Γ. (2008). Μέτρηση της ποιότητας και το ευρωπαϊκό υγειονομικό μοντέλο, Ανασκόπηση βιβλιογραφίας, *Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής* 25 (1),1-7.
- Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι:** Η διδασκαλία της ενότητας γίνεται υπό τη μορφή ακαδημαϊκών διαλέξεων. Σε κάποιες ενότητες θα χρησιμοποιηθούν οι μελέτες περιπτώσεως (Case Study) που ενθαρρύνουν την ανατροφοδοτική μάθηση.
- Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης:** Γραπτές Εξετάσεις (100% του βαθμού).
- Γλώσσα διδασκαλίας:** Ελληνικά, Αγγλικά.

A. 2 Επιστημονική συγγραφή στις Βιοϊατρικές Επιστήμες (Υποχρεωτικό)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΕΓ3

Τύπος του μαθήματος: Υ

Έτος σπουδών: 1^ο

Εξάμηνο: 1^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Σωτήριος Ζαρογιάννης, Επίκ. Καθηγητής Φυσιολογίας (Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας)

Διδάσκοντες: Σ. Ζαρογιάννης

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Σκοπός του μαθήματος είναι δώσει τη δυνατότητα στον φοιτητή να γνωρίσει:

- Τους σκοπούς της Βιοϊατρικής Έρευνας.
- Τις έννοιες που σχετίζονται με την Ιατρική Βασιζόμενη σε Ενδείξεις (IBE).
- Τη χρησιμότητα της IBE σε διάφορους επαγγελματικούς χώρους υγείας.
- Τα βήματα διεξαγωγής μιας επιστημονικής έρευνας.
- Τα είδη των ιατρικών άρθρων και να εμβαθύνει στο είδος της βιβλιογραφικής ανασκόπησης.
- Τη διαδικασία αποστολής, κρίσης και δημοσίευσης ενός επιστημονικού άρθρου.
- Τη δομή και την επιστημονική προσέγγιση που απαιτείται για τη συγγραφή μιας βιβλιογραφικής ανασκόπησης.
- Τις τεχνικές αναζήτησης βιβλιογραφίας βάση του ερωτήματος που θα διερευνηθεί.
- Τον τρόπο αξιολόγησης και κριτικής ανάλυσης των επιστημονικών δημοσιεύσεων.
- Τη διαδικασία συγγραφής μιας βιβλιογραφικής εργασίας με συγκεκριμένους περιορισμούς στον αριθμό των λέξεων και στον αριθμό των βιβλιογραφικών αναφορών και να εξοικειωθεί με τις οδηγίες συγγραφής των επιστημονικών περιοδικών.
- Τον τρόπο που μια επιστημονική εργασία παρουσιάζεται σαν προφορική ανακοίνωση και να εξοικειωθεί με τους χρονικούς περιορισμούς που τη συνοδεύουν.
- Τον τρόπο που μια επιστημονική εργασία παρουσιάζεται σαν αναρτημένη ανακοίνωση και να εξοικειωθεί με τους χρονικούς περιορισμούς που τη συνοδεύουν.
- Επιστημονική ομιλία σε μη ειδικό κοινό.
- Τη διαδικασία δόμησης ενός ερευνητικού πρωτοκόλλου

Περιεχόμενο του μαθήματος:

Διαλέξεις Μαθήματος

1. Διεξαγωγή Βιοϊατρικής Έρευνας.
2. Ιατρική Βασιζόμενη σε Ενδείξεις (IBE) - Σημασία της αξιόπιστης βιοϊατρικής πληροφορίας.
3. Η σημασία της IBE από την σκοπιά του ιδιώτη γιατρού.
4. Η σημασία της IBE από την σκοπιά της νοσηλεύτριας στο Δημόσιο Νοσοκομείο.
5. Εισαγωγή στις επιστημονικές δημοσιεύσεις.
6. Αναζήτηση βιβλιογραφίας - Κριτική αξιολόγηση βιβλιογραφίας.
7. Βάσεις αξιολόγησης Επιστημονικών περιοδικών.

8. Διαδικασίες δημοσίευσης επιστημονικών άρθρων.
9. Πώς γράφουμε μια βιβλιογραφική ανασκόπηση.
10. Προβλήματα συγγραφής βιβλιογραφικής ανασκόπησης.
11. Προφορική παρουσίαση επιστημονικής εργασίας.
12. Αναρτημένη παρουσίαση επιστημονικής εργασίας.
13. Επιστημονική ομιλία σε μη ειδικό κοινό.
14. Δόμηση Ερευνητικού Πρωτοκόλλου.
15. Δήλωση θεμάτων βιβλιογραφικών εργασιών φοιτητών.

Συνοστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ιατρική Γραφή και Λόγος. Β. Τσακρακλίδης, ΚΙ Γουργουλιάνης, εκδόσεις Βήτα, Γ΄ έκδοση, Αθήνα 2004.
2. Writing scientific manuscripts-A guide for undergraduates. Journal of Young Investigators.2005.
<http://www.jyi.org/resources/320/Guide%20to%20Science%20Writing.pdf>
3. Πατελάρου Ε, Μπροκαλάκη Η. Μεθοδολογία της συστηματικής ανασκόπησης και μετα-ανάλυσης. Νοσηλευτική 2010;49:122-130.
4. Literature Reviews – The Writing Center. University of North Carolina.
<http://writingcenter.unc.edu/handouts/literature-reviews/>
5. Akobeng AK. Principles of evidence based medicine. Arch. Dis. Child. 2005;90:837-840.
6. Akobeng AK. Understanding randomized control trials. Arch. Dis. Child. 2005;90:840-844.
7. Akobeng AK. Understanding systematic reviews and meta-analysis. Arch. Dis. Child. 2005;90:845-848.
8. Akobeng AK. Evidence in practice. Arch. Dis. Child. 2005;90:849-852.
9. Ebbert JO, et al. Searching the medical literature using Pubmed: A tutorial. Mayo Clin. Proc. 2003;78:87-91.
10. Gore G. Searching the medical literature. Inj. Prev.2003;9:103-104.
11. Miser MF. Finding truth from the medical literature: How to critically evaluate an article. Prim. Care Clin. Office Pract. 2006;33:839-862.
12. Ontario Public Health Libraries Association. Critical appraisal of research: Evidence 101. p.1-16.
13. Badgett RG. How to search for and evaluate medical evidence. Seminars in Medical Practice. 1999;2:8-14.
14. Flaherty RJ. A simple method for evaluating the clinical literature. Fam. Pract. Manag. 2004;11:47-52.
15. <http://www.lc.unsw.edu.au/onlib/pdf/powerpoint.pdf>
16. http://people.engr.ncsu.edu/txie/publications/oral_presentation_skills.pdf
17. <http://www.lc.unsw.edu.au/onlib/pdf/seminar.pdf>
18. Siwek J, et al. How to write an Evidence Based Clinical Review article. Am Fam Physician 2002;65:251-258.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι: Διαλέξεις, Μελέτες Περιπτώσεων και Ομάδες Εργασίας. Μαθητοκεντρική μέθοδος διδασκαλίας με έμφαση στη Μέθοδο Dewey.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Βαθμολόγηση (70% της συνολικής βαθμολογίας) συγγραφής μικρής ανασκόπησης (1500 λέξεις) και δημιουργίας παρουσίασης PowerPoint (10 διαφανειών) επί της ανασκόπησης από κάθε φοιτητή ή ομάδα φοιτητών σε θέμα της επιλογής του/των, δομημένο με συγκεκριμένη

μεθοδολογία (Σύστημα PICO). Βαθμολόγηση της προφορικής παρουσίασης της εργασίας σε PowerPoint (30% της συνολικής βαθμολογίας).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

A. 3 Βιοστατιστική (Υποχρεωτικό)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΑ1

Τύπος του μαθήματος: Υ

Έτος σπουδών: 1^ο

Εξάμηνο: 1^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Ηλίας Ζιντζαράς, Καθηγητής Βιομαθηματικών- Βιομετρίας (Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας)

Διδάσκοντες: Η. Ζιντζαράς, Α. Παπαθανασίου, Θ. Κουφάκης

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Στόχοι του μαθήματος είναι η απόκτηση γνώσεων ώστε οι φοιτητές να έχουν την ικανότητα:

- να διεξάγουν επιστημονική έρευνα,
- να εκτιμούν σωστά τα πορίσματα μελετών,
- να σχεδιάζουν πειράματα και μελέτες,
- να αναλύουν τα δεδομένα μελετών και πειραμάτων,
- να παρουσιάζουν τα δεδομένα και
- να αξιοποιούν τα δεδομένα στην εξαγωγή συμπερασμάτων.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Βασικές έννοιες της Στατιστικής
[Βασικοί στατιστικοί όροι - Είδη μεταβλητών]
2. Διακρίσεις της Στατιστικής
3. Πεδία εφαρμογών της Στατιστικής
4. Στατιστική και Βιοστατιστική
5. Περιγραφική Στατιστική: Γραφικές μέθοδοι περιγραφής δεδομένων
6. Ραβδόγραμμα, Ιστόγραμμα
7. Καμπύλη συχνότητας, Κοιλότητα
8. Διάγραμμα πίτας ή ράβδου
9. Διάγραμμα συσχέτισης
10. Περιγραφική Στατιστική: Ποσοτικές μέθοδοι περιγραφής δεδομένων
11. Μέση τιμή – Επικρατούσα τιμή
12. Διάμεσος - Εκατοστημόρια
13. Διάγραμμα κουτιού
14. Τρόποι μέτρησης της διασποράς - Εύρος
15. Διακύμανση - Τυπική απόκλιση
16. Τυπικό σφάλμα μέσης τιμής
17. Διάστημα εμπιστοσύνης (δ.ε.)
18. Οδηγίες χρήσης του CASIO FX-570ES Plus
19. Κατανομές Πιθανότητας: Κανονική κατανομή
20. Κανονική κατανομή
21. Τυπική κανονική κατανομή
22. Διάστημα εμπιστοσύνης – κανονική κατανομή
23. t-κατανομή
24. Διάστημα εμπιστοσύνης – t-κατανομή
25. Έλεγχοι Υποθέσεων: t-tests
26. t-test για ζευγαρωτές παρατηρήσεις
27. Διάστημα εμπιστοσύνης μέσης τιμής διαφοράς δύο δειγμάτων

28. Έλεγχοι Υποθέσεων: t-tests και ANOVA
29. t-test για δύο ανεξάρτητα δείγματα
30. Διάστημα εμπιστοσύνης διαφοράς δύο μέσων τιμών
31. Ανάλυση διασποράς με ένα παράγοντα - Πολλαπλές συγκρίσεις
32. Έλεγχοι Υποθέσεων: Συσχέτιση - Παλινδρόμηση
33. Συντελεστής συσχέτισης r
34. Γραμμή γραμμικής παλινδρόμησης
35. Πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση
36. Πίνακες συνάφειας – Λόγος αναλογιών
37. Πίνακες συνάφειας - χ^2 test
38. Λόγος αναλογιών σε μελέτες ασθενών-μαρτύρων
39. Λογαριθμιστική παλινδρόμηση
40. Διαγνωστικοί έλεγχοι
41. Διαγνωστικοί έλεγχοι
42. Έλεγχος συμφωνίας δύο διαγνωστικών μεθόδων - McNemar's-test
43. Εφαρμογή στο στατιστικό πακέτο SPSS - 1
Εργαστηριακές ασκήσεις σε Η/Υ
44. Εφαρμογή στο στατιστικό πακέτο SPSS - 2
Εργαστηριακές ασκήσεις σε Η/Υ
45. Εφαρμογή στο στατιστικό πακέτο SPSS - 3
Εργαστηριακές ασκήσεις σε Η/Υ
46. Εφαρμογή στο στατιστικό πακέτο SPSS - 4
Εργαστηριακές ασκήσεις σε Η/Υ

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Δ. Τριχόπουλος, Α. Τζώνου & Κ. Κατσουγιάννη (2000) Βιοστατιστική. Παρισιάνος, Αθήνα.
2. Δ. Τριχόπουλος (1982) Επιδημιολογία. Παρισιάνος. Αθήνα.
3. D.G. Altman (1991) Practical Statistics for Medical Research. Chapman & Hall, London.
4. S. Bolton (1997) Pharmaceutical Statistics. Marcel Dekker, New York.
5. G. Dunn and B. Everitt (1995) Clinical Biostatistics. Edward Arnold, London.
6. B.R. Kirkwood (1988) Medical Statistics. Blackwell, Oxford.
7. S.J. Pocock (1989) Clinical Trials. Wiley, Chichester.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι:

Η διδασκαλία του μαθήματος γίνεται υπό τη μορφή ακαδημαϊκών διαλέξεων. Τα μαθήματα εμπεριέχουν πέραν της θεωρίας και εργαστηριακή εξάσκηση σε Η/Υ με χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Γραπτές εξετάσεις (100% του βαθμού).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

A.4 Κάπνισμα: Επιπτώσεις στην υγεία και μέθοδοι διακοπής καπνίσματος (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΕΒ4

Τύπος του μαθήματος: Ε

Έτος σπουδών: 1^ο

Εξάμηνο: 2^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Χρυσή Χατζόγλου (Καθηγήτρια Φυσιολογίας, Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας)

Διδάσκοντες: Χ. Χατζόγλου

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Το κάπνισμα πήρε διαστάσεις παγκόσμιας επιδημίας και αποτελεί την κυριότερη αιτία πρώιμης και επιτρεπτής θνησιμότητας στις αναπτυγμένες χώρες. Η απόκτηση βασικών γνώσεων για το πολυδιάστατο πρόβλημα του εθισμού στη νικοτίνη αποτελεί σκοπό του μαθήματος. Μετά την ολοκλήρωση της διδασκαλίας του μαθήματος οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση:

- Να κατανοούν τις βασικές έννοιες και την παθοφυσιολογία της εξάρτησης από τη νικοτίνη.
- Να γνωρίζουν τις βλαβερές επιπτώσεις του καπνίσματος (ενεργητικού και παθητικού) στην υγεία και τα οφέλη της διακοπής του καπνίσματος.
- Να αναπτύξουν επικοινωνιακές δεξιότητες για στρατηγικές παρέμβασης αλλαγής συμπεριφοράς και κινητοποίησης των καπνιστών.
- Να ορίζουν τα κύρια βήματα των κατευθυντήριων οδηγιών για τη διακοπή του καπνίσματος.
- Να εφαρμόσουν αποτελεσματικές τεχνικές για την ευαισθητοποίηση των καπνιστών για διακοπή του καπνίσματος σε κάθε ευκαιρία.
- Να παρέχουν αποτελεσματική συμβουλευτική παρέμβαση στους καπνιστές είτε επιθυμούν είτε όχι τη διακοπή του καπνίσματος.
- Να προετοιμάζουν τους καπνιστές για διακοπή του καπνίσματος, συζητώντας τα κυριότερα εμπόδια για την επιτυχία στη διακοπή και βοηθώντας στην οργάνωση ενός πλάνου για τη διακοπή του καπνίσματος.
- Να εξοικειωθούν με τα φάρμακα πρώτης γραμμής για τη διακοπή του καπνίσματος.
- Να κατανοούν την εφαρμογή θεραπείας για τη διακοπή του καπνίσματος σε ειδικούς πληθυσμούς.
- Να γνωρίζουν την οργάνωση ενός Ιατρείου Διακοπής Καπνίσματος.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Το κάπνισμα σαν χρόνια νόσος.
2. Επιδημιολογικά δεδομένα.
3. Επιπτώσεις στην υγεία.
4. Οφέλη διακοπής καπνίσματος.
5. Παθητικό κάπνισμα – Τριτογενές κάπνισμα.
6. Νευροβιολογία και φυσιολογία της εξάρτησης από τον καπνό.
7. Διεθνείς οδηγίες για τη διακοπή του καπνίσματος.
8. Φαρμακευτική αγωγή για τη διακοπή του καπνίσματος.
9. Τεχνικές κινητοποίησης καπνιστών.
10. Οργάνωση ιατρείου διακοπής του καπνίσματος.

11. Διακοπή καπνίσματος σε ειδικούς πληθυσμούς.
12. Ηλεκτρονικά Συστήματα Παροχής Νικοτίνης.
13. Πρακτική άσκηση σε ομάδες σε αληθινά σενάρια.
14. Απαντώντας σε συχνές ερωτήσεις καπνιστών.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη: Δημοσιευμένα επιστημονικά άρθρα διεθνούς βιβλιογραφίας. Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη διακοπή του καπνίσματος.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι:

Ένα μέρος της διδασκαλίας του μαθήματος θα γίνει εξ αποστάσεως στο ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό περιβάλλον (e-Class) του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και ένα μέρος δια ζώσης. Στο δια ζώσης μέρος του μαθήματος θα γίνει πρακτική άσκηση σε ομάδες, συζήτηση περιστατικών και βιβλιογραφίας.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης:

Προφορική εξέταση (100% του βαθμού).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

A. 5 Ταξιδιωτική Ιατρική & Φροντίδα Υγείας (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΕΑ4

Τύπος του μαθήματος: Ε

Έτος σπουδών: 1ο

Εξάμηνο: 1ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Γ. Σαρόγλου, Ομότιμος Καθηγητής, ΕΚΠΑ.

Διδάσκοντες: Γ. Σαρόγλου, Σ. Χατζηαναστασίου, Η. Σκοπελίτης

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

- Εξοικείωση των φοιτητών στην επίλυση προβλημάτων υγείας που άπτονται ταξιδιών ανά τον κόσμο καθώς και των προφυλακτικών μέτρων και εμβολίων που απαιτούνται για την προετοιμασία του ταξιδιώτη.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Οργάνωση και λειτουργία ιατρείου Ταξιδιωτικής Ιατρικής (Travel Clinic)
2. Διεθνείς φορείς δημόσιας υγείας
3. ταξιδιωτικά εμβόλια
4. Επιδημικά λοιμώδη νοσήματα ανά γεωγραφική περιοχή και μέτρα προφύλαξης και θεραπευτικής αντιμετώπισης.
5. Προβλήματα από ταξίδια σε περιοχές με ακραίες συνθήκες (ορειβάσια, καταδύσεις, κλπ).
6. Προβλήματα υγείας σε μετακινούμενους πληθυσμούς για τουριστικούς, επαγγελματικούς, εκπαιδευτικούς λόγους.
7. Μετανάστευση και Δημόσια Υγεία.
8. Ιατρικός Τουρισμός.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. CDC Yellow Book 2018 Health Information for International Travel (free internet edition).
2. International Travel and Health, WHO, 2012 (free internet edition).
3. Εγχειρίδιο Ταξιδιωτικής Ιατρικής, ΚΕΕΛΠΝΟ -Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 2007 (free internet edition).

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι: α) Διδασκαλία με power point, β) ανάθεση εργασιών.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100% του βαθμού).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

A. 6 Υποστήριξη ατόμων & κοινοτήτων σε περιόδους κρίσης (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΕΑ5

Τύπος του μαθήματος: Ε

Έτος σπουδών: 1ο

Εξάμηνο: 1ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνοι Καθηγητές: Χρήστος Κόλλιας, Καθηγητής, Θεόδωρος Μεταξάς Επίκ. Καθηγητής (Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας)

Διδάσκοντες: Χ. Κόλλιας, Β. Μπέλλου, Θ. Μεταξάς

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

- Στο μάθημα αναδεικνύεται η σπουδαιότητα που ο έγκαιρος και άρτιος στρατηγικός σχεδιασμός έχει για αποτελεσματική αντιμετώπιση των συνεπειών και την άμβλυνση των επιπτώσεων μίας κρίσης. Τονίζεται και διερευνάται ο ρόλος των διάφορων οντοτήτων που εμπλέκονται στην κρίση και την διαχείρισή της. Ειδικότερα εξετάζονται θέματα που αφορούν στον στρατηγικό σχεδιασμό, στην επιχειρησιακή και οργανωσιακή ικανότητα των οντοτήτων, τον συντονισμό, την υλικοτεχνική υποδομή και κυρίως την προετοιμασία και εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού να διαχειρισθεί, να λειτουργήσει και να αντιμετωπίσει την κρίση και τα διάφορα στάδια αυτής.
- Το μάθημα εστιάζει σε θέματα που αφορούν την διαχείριση κρίσεων και τους μηχανισμούς που απαιτούνται για την υποστήριξη ατόμων και κοινοτήτων σε περιόδους ειδικών και έκτακτων περιστάσεων. Στόχος του είναι να εξοικειωθεί ο φοιτητής/τρια με το ευρύ φάσμα των θεμάτων που άπτονται των κρίσεων, αρχής γενομένης από τον πολύπλευρο και πολυεπίπεδο χαρακτήρα τους και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα που η κάθε κρίση μπορεί να έχει αναλόγως των γενεσιουργών αιτιών, της φύσης και του χαρακτήρα της που επηρεάζουν ποιοτικά όλα τα στάδια και φάσεις από τις οποίες διέρχεται.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Garman, A.N., Johnson, T.J., and Royer, T.C. (2011). The Future of Healthcare: Global Trends Worth Watching (Executive Essentials). Health Administration Press.
2. Johnson, J.A., and Stockopf, C. (2011). Comparative Health Systems: Global Perspectives, Jones & Bartlett Learning.
3. Society for Healthcare Strategy and Marketing Development (2011). Futurescan 2012: Healthcare Trends and Implications 2012-2017. Health Administration Press.
4. Zuckerman, A.M. (2012). Healthcare Strategic Planning (Ache Management), Health Administration Press, Third edition.
5. Fink, S. (1986). Crisis Management - Planning for the inevitable. Εκδόσεις Authors Guild Backinprint.com
6. Heath, R. (1998). Διαχείριση Κρίσεων. Εκδόσεις Γκιούρδας.
7. Odlund, A. Pulling the same way? A multi-perspective study of crisis cooperation in government.
8. Barbera, J.A., Yeatts, D.J., and Macintyre, A.G. (2009). Challenge of hospital emergency preparedness: analysis and recommendations, Disaster Medicine and Public Health Preparedness, 3: S74-S82.

9. Braun B.I., Wineman N.V., Finn N.L., Barbera J.A., Schmaltz S.P., Loeb J.M. (2006). Integrating hospitals into community emergency preparedness planning. *Annals of Internal Medicine*, 144(11): 799-811
10. Fink, S. (1986). *Crisis Management - Planning for the inevitable*. Εκδόσεις Authors Guild Backinprint.com
11. Heath, R. (1998). *Διαχείριση Κρίσεων*. Εκδόσεις Γκιούρδας.
12. Macintyre, A., Barbera, J.A., and Brewster, P. (2009). Health care emergency management: establishing the science of managing mass casualty and mass effect incidents, *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, 3: S52-S58.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι: παράδοση μαθημάτων μέσω: διαλέξεων, μελέτης και ανάλυσης μελέτης περιπτώσεων και τεστ αυτοαξιολόγησης.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Εργασία για ανάλυση μελέτης περίπτωσης (30%), Γραπτές εξετάσεις (70%).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

A.7 Ψυχοβιολογία (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΕΓ1

Τύπος του μαθήματος: Ε

Έτος σπουδών: 1^ο

Εξάμηνο: 1^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Μαίρη Γκούβα, Καθηγήτρια Ψυχολογίας ΤΕΙ Ηπείρου

Διδάσκοντες: Μαίρη Γκούβα

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή στην ψυχοβιολογία στα πλαίσια της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας. Έμφαση θα δοθεί στη γένεση και εξέλιξη του ψυχισμού, στο ρόλο της ψυχοβιολογίας στην Π.Φ.Υ., στην κατανόηση και διαχείριση τόσο της σωματικής όσο και της ψυχικής ασθένειας από τον ασθενή και την οικογένειά του καθώς και στα ψυχολογικά ζητήματα που ανακύπτουν στον άνθρωπο από το πρόβλημα του Θανάτου αλλά και στη νοσηματοδότηση του πένθους και της φροντίδας του στα πλαίσια της Π.Φ.Υ. Μέσα από την κριτική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και συμμετοχή στις βιωματικές εργασίες του μαθήματος θα δοθεί η ευκαιρία στους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες να εμβαθύνουν στη σημαντικότητα του ρόλου των γνώσεων της ψυχοβιολογίας στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες αναμένεται:

- Να κατανοήσουν τις μικρές αλλά και τις μεγάλες ψυχοβιολογικές επαναστάσεις που συμβαίνουν κατά τη διάρκεια του πρώτου χρόνου της ζωής.
- Να είναι σε θέση να γνωρίζουν τη σημασία των πρώιμων αλληλεπιδράσεων αλλά και τη σημαντικότητα της αλληλεπίδρασης του βρέφους με τον πατέρα.
- Να γνωρίζουν και να κατανοούν τους μηχανισμούς άμυνας του Εγώ και τη σημαντικότητά τους για την ψυχολογική ανάπτυξη του ανθρώπου.
- Να κατανοήσουν οι φοιτητές την ερμηνεία της συμπεριφοράς με βάση τη φυσιολογία της, την ανάπτυξή της, την εξέλιξή της και τη λειτουργία της.
- Να δώσει τη δυνατότητα στο φοιτητή να κατανοήσει τους βιολογικούς μηχανισμούς που σχετίζονται στενά με σημαντικά ζητήματα της ψυχολογίας –όπως το πρόβλημα σώματος – ψυχής, η ανάπτυξης της γλώσσας και της μάθησης, η σεξουαλική συμπεριφορά, οι ψυχοσωματικές παθήσεις, το άγχος, η επιθετική συμπεριφορά, η αποκατάσταση ύστερα από εγκεφαλική βλάβη, η κατάθλιψη και η σχιζοφρένεια.
- Να γνωρίζουν τις διαστάσεις μιας σωματικής νόσου για τον ασθενή και την οικογένεια καθώς και τη σημασία των οικογενειακών σχέσεων στην ψυχοκοινωνική φροντίδα ενός ασθενούς.
- Να κατανοήσουν τον εσωτερικό ψυχοσωματικό αγώνα που προκαλείται από τις προσπάθειες του ανθρώπου να συμφιλιωθεί με τον θάνατο.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

Το μάθημα της Ψυχοβιολογίας αφορά στη μελέτη της διασύνδεσης των ψυχολογικών μηχανισμών με τους βιολογικούς μηχανισμούς με στόχο την ταυτοποίηση των ψυχολογικών παραγόντων οι οποίοι μπορεί να καθορίζουν την «επιλογή» του σωματικού νοσήματος όσο και των πρόδρομων συνθηκών και των

ψυχοβιολογικών μηχανισμών που ενδεχομένως να επηρεάζουν την τρωσιμότητα απέναντι στη νόσο κατά τη διάρκεια του κύκλου της ζωής.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. **Οι Βιολογικές Βάσεις της Ψυχολογίας - Ψυχοβιολογικές προσεγγίσεις της ανθρώπινης ανάπτυξης και εξέλιξης**

Ιστορική εξέλιξη.

Ψυχοβιολογικές ερμηνείες της ανθρώπινης συμπεριφοράς.

Βιοψυχολογική προσέγγιση της Γενετικής και της εξέλιξης.

Ψυχοβιολογικές προσεγγίσεις της ανθρώπινης ανάπτυξης και εξέλιξης.

Οι Βιολογικές Βάσεις της ανθρώπινης επικοινωνιακής συμπεριφοράς.

Ψυχοβιολογική θεώρηση της συνείδησης και του ασυνειδήτου.

Η σχέση σώματος και ψυχής.

2. **Ψυχοβιολογική προσέγγιση των προβλημάτων υγείας**

Ο ρόλος του αυτόνομου νευρικού συστήματος στις συναισθηματικές αντιδράσεις.

Συναίσθημα, αυτόνομο νευρικό σύστημα και υγεία.

Χρόνιο στρες, ανοσοποιητικό σύστημα και υγεία.

Μεταίχμιακό σύστημα και συναίσθημα.

3. **Ψυχολογική Βιολογία παθολογικών καταστάσεων του ανθρώπινου οργανισμού**

Η ρύθμιση των εσωτερικών καταστάσεων του οργανισμού.

Η ρύθμιση της θερμοκρασίας και η συμπεριφορά.

Οι μηχανισμοί διατήρησης του ισοζυγίου νερού.

Οι μηχανισμοί της πείνας, της λήψης τροφής και του ελέγχου του βάρους.

Ορμόνες και συμπεριφορά.

Ψυχοβιολογική θεώρηση του ύπνου και των ονείρων.

Ψυχοβιολογική διάσταση του πόνου.

4. **Ψυχολογική Βιολογία των Ψυχοσωματικών νοσημάτων**

Ψυχοβιολογική προσέγγιση του καρκίνου.

Ψυχοβιολογική προσέγγιση των καρδιαγγειακών νοσημάτων, της υπέρτασης και του διαβήτη.

Ψυχοβιολογική προσέγγιση του έλκους.

Ψυχοβιολογική προσέγγιση των αλλεργιών.

Συμπερασματική θεώρηση της ψυχοβιολογία των ψυχοσωματικών νοσημάτων.

5. **Ο Ρόλος της Ψυχολογίας στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας**

Ψυχολογική Βιολογία και Αίτια Υγείας.

Δεξιότητες Ζωής και Ψυχολογική Βιολογία.

Ποιότητα Ζωής και Ψυχολογική Βιολογία.

Ψυχολογική Βιολογία και Οικογένεια.

Ψυχολογική Βιολογία και Αγωγή Υγείας.

Ψυχοβιολογική Προσέγγιση της επίδρασης της νόσου και των επιπτώσεών της στις οικογενειακές και κοινωνικές σχέσεις και λειτουργίες.

Η σημασία της Γνώσης της Ψυχολογικής Βιολογίας στους Επαγγελματίες της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Γκούβα, Μ. (2016). Πρώτος Χρόνος Ζωής και Μηχανισμοί Άμυνας του Εγώ. Ηλεκτρονικές Σημειώσεις.

2. Γκούβα, Μ. (2016). Ψυχολογία Ασθενών και των οικογενειών τους Ηλεκτρονικές Σημειώσεις.
3. Γκούβα Μ., Κοτρώτσιου Ε. (2011). Ψυχολογικά Ζητήματα σε Ιστορίες Φροντίδας. Αθήνα. Ιατρικές Εκδόσεις Λαγός. ISBN: 978-960-7875-63-1.
4. Γκούβα, Μ. (2013). Ζητήματα Ψυχικής Υγείας και Ψυχικής Νόσου Ηλεκτρονικές Σημειώσεις.
5. Άρθρα

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι:

Οι τρόποι και οι μέθοδοι διδασκαλίας του μαθήματος σχεδιάστηκαν με τέτοιο τρόπο ούτως ώστε να διασφαλιστεί η επίτευξη συγκεκριμένων μαθησιακών στόχων, οι οποίοι μπορούν να συνοψιστούν, στους:

- Γνώσεις: οι συμμετέχοντες στο μάθημα να αναγνωρίζουν τους τρόπους που ο ανθρώπινος ψυχισμός βρίσκεται σε πλήρη και συνεχόμενη αλληλεπίδραση με το ανθρώπινο σώμα και να περιγράφουν τις βασικές ψυχοσωματικές ανάγκες τόσο του ασθενούς όσο και των μελών της οικογένειάς του.
- Ικανότητες: να είναι σε θέση να εφαρμόσουν αυτές τις γνώσεις σε πραγματικές συνθήκες εργασίας, χρησιμοποιώντας αποτελεσματικές τεχνικές και δεξιότητες στην επικοινωνία τους με τον ασθενή και τα μέλη της οικογένειάς του.
- Στάσεις: Να είναι σε θέση να υιοθετούν μια στάση ενσυναίσθησης απέναντι στον ασθενή και τα μέλη της οικογένειάς του.

Προκειμένου να υλοποιηθούν οι παραπάνω στόχοι, το μάθημα οργανώθηκε σε θεματικές ενότητες οι οποίες περιλαμβάνουν ανάλυση ζητημάτων σε μορφή διαλέξεων, κλινικών παρουσιάσεων και βιωματικών εργαστηρίων. Οι εκπαιδευτικές τεχνικές επιλέχθηκαν με σκοπό οι μεταπτυχιακοί φοιτητές να έρθουν σε επαφή με την έννοια της συμμετοχής και της συνεργασίας στη μάθηση, να προβληματιστούν και να αναζητήσουν οι ίδιοι απαντήσεις σε ζητήματα που αναδεικνύει το περιεχόμενο του μαθήματος. Πιο συγκεκριμένα, το μάθημα θα υποστηριχθεί από τις παρακάτω εκπαιδευτικές τεχνικές:

Εισήγηση, Καταιγισμός Ιδεών, Μελέτη Περίπτωσης, Μάθηση μέσω της διερεύνησης Προβλημάτων (Problem Based Learning), Ομάδες Εργασίας, Ασκήσεις.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης:

ΕΡΓΑΣΙΑ: Μελέτη Περίπτωσης

Σχέσεις με κάποιον ασθενή, με κάποιο μέλος της οικογένειάς του, σχέσεις με τον εαυτό, σχέσεις με την οικογένεια, σχέσεις φιλικές, σχέσεις ερωτικές, συγγενικές, επαγγελματικές. Δυναμικά αυτών των σχέσεων, επικοινωνία, υγεία, ασθένεια ψυχική και σωματική και άλλα πολλά μπορούν να φωτιστούν μέσα από τις αφηγήσεις ανθρώπων που έζησαν αυτές τις ιστορίες, ανθρώπων που ανασκεύασαν ιστορίες που άκουσαν, ανθρώπων που απλά φαντάστηκαν κάποιες ιστορίες. Για να φωτιστούν λοιπόν αυτά τα γεγονότα σχέσεων, μια και κάθε ιστορία δεν είναι τίποτε παραπάνω από σχέσεις και δυναμικά αυτών των σχέσεων και ακόμη να αναδειχθούν τα βαθύτερα νοήματά τους ο επιστημονικός δρόμος που υπάρχει είναι αυτός της μελέτης περίπτωσης. Μέσα από τη μελέτη περίπτωσης είναι εφικτό να κατανοηθούν οι θεωρητικές έννοιες που συνήθως αναδύονται από την ερμηνευτική αυτών των κλινικών εμπειριών.

ΤΕΛΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ: Η εξέταση θα περιλαμβάνει δύο θέματα κρίσης και ανάλυσης σε περιεχόμενο που θα αφορά την ψυχοβιολογία στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας. Για την βοήθεια της συγγραφής τους θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο τα

αναγνώσματα, οι σημειώσεις του μαθήματος, οι διαδικτυακές συζητήσεις, η κλινική εμπειρία όσο και οποιοδήποτε άλλο υλικό θεωρείται απαραίτητο να έχουν μαζί τους. Εργασία για ανάλυση μελέτης περίπτωσης (30%), Γραπτές εξετάσεις (70%).
Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

A. 8 Ανακουφιστική Φροντίδα (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΕΓ4

Τύπος του μαθήματος: Ε

Έτος σπουδών: 1ο

Εξάμηνο: 1ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Δρ Αντώνης Παπαγιάννης, Πνευμονολόγος.

Διδάσκοντες: π. Β. Καλλιακμάνης, Α. Μπέκα, Ι. Ξανθάκης, Π. Νταφούλης, Α. Κωνσταντινίδου, Σ. Κατσαραγάκης.

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

- Να παρουσιάσει τις βασικές αρχές και τη φιλοσοφία της σύγχρονης ανακουφιστικής φροντίδας για ασθενείς με ανίατα νοσήματα.
- Να δείξει ότι η ανακουφιστική φροντίδα μπορεί να συνδυασθεί με τη ριζική θεραπευτική προσέγγιση, αλλά και μπορεί να είναι η μόνη ενδεδειγμένη τακτική σε συγκεκριμένες καταστάσεις.
- Να διδάξει την λογικά μεθοδευμένη προσέγγιση στην ανακούφιση των συνήθων συμπτωμάτων, αλλά και των κοινών ψυχοπνευματικών προβλημάτων των ανιάτων ασθενών.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Βασικές αρχές της Ανακουφιστικής Φροντίδας –προσέγγιση στο σύμπτωμα.
2. Δομές της Ανακουφιστικής Φροντίδας – φροντίδα στο σπίτι.
3. Εισαγωγή στην κλινική επικοινωνία – δυσάρεστες ειδήσεις.
4. Πόνος και αναλγησία στον καρκίνο.
5. Αναπνευστικά συμπτώματα.
6. Νευρολογικά σύνδρομα και συμπτώματα.
7. Επείγουσες καταστάσεις σε ανίατα νοσήματα.
8. Παιδιά και έφηβοι ασθενείς.
9. Φροντίδα για τους φροντιστές – πένθος.
10. Πνευματικές ανησυχίες – ψυχική συμπαράσταση.
11. Η φροντίδα στο τελικό στάδιο.
12. Δεοντολογία της ανακουφιστικής φροντίδας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Με εξαίρεση το πρώτο βιβλίο, που είναι εκτεταμένο σύγγραμμα αναφοράς στην Ανακουφιστική Φροντίδα, τα υπόλοιπα είναι συνοπτικά εγχειρίδια που καλύπτουν τις βασικές πτυχές της αγωγής αυτής για τον γενικό ιατρό/νοσηλεύτη. Αναφέρονται χωριστά μερικά εγχειρίδια κλινικής επικοινωνίας, που αποτελεί μια χωριστή δεξιότητα, απαραίτητη για κάθε κλινικό, καθώς και κάποιες ιστοσελίδες με πλούσιο εκπαιδευτικό περιεχόμενο που ανανεώνεται τακτικά.

Σύγγραμμα αναφοράς

1. Cherny N, Fallon M, Kaasa S, Portenoy RK, David C. Currow DC, eds. Oxford Textbook of Palliative Medicine, 5th edition. Oxford: Oxford University Press, 2015.

Συνοπτικά εγχειρίδια Ανακουφιστικής Φροντίδας

2. Watson M, Lucas C, Hoy A, Back I. Oxford Handbook of Palliative Care. Oxford: Oxford University Press 2005.
3. Faull C, Carter YH and Daniels L, eds. Handbook of Palliative Care, 2nd edition. Oxford: Blackwell, 2005.

4. Fallon M and O'Neill B, eds. ABC of Palliative Care, 2nd ed. Oxford: Blackwell, 2006. [https://www.academia.edu/6416339/ABC of Palliative Care 2nd ed](https://www.academia.edu/6416339/ABC_of_Palliative_Care_2nd_ed)
5. Twycross R. Introducing palliative care. Oxford: Radcliffe, 1995.
6. Kaye P. An A-to-Z of hospice and palliative medicine. Northampton, EPL Publications, 1994.
7. Regnard CFB, Tempest S. A guide to symptom relief in advanced disease. 4th edition, Hale: Hochland & Hochland, 1998.
8. Twycross R. Symptom management in advanced cancer. Oxford: Radcliffe, 1995.
9. Joishy SK. Palliative Medicine Secrets. Philadelphia: Hanley & Belfus, 1999.
10. Βαδαλούκα Α. Ανακουφιστική και συμπτωματική αγωγή ασθενών τελικού σταδίου. Αθήνα: Παρισιάνος, 1999.
11. Μυστακίδου Κ. Ολιστική αγωγή ασθενών με χρόνιες & καταληκτικές παθήσεις. Αθήνα 2005
12. Γκμπάντι Ρ-Ο. Εγχειρίδιο θεραπείας πόνου. Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2011.
13. Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας. Η ανακούφιση του καρκινικού πόνου. Αθήνα: ΒΗΤΑ Ιατρικές Εκδόσεις 2000.

Εγχειρίδια επικοινωνίας

14. Παπαγιάννης Α. Μιλώντας με τον άρρωστο. Εισαγωγή στην κλινική επικοινωνία, 2^η έκδοση. Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2017.
15. Καλλέργης Γ. Οδηγός ενημέρωσης και επικοινωνίας με τον ασθενή. Πειραιάς: Medical Graphics 2003.
16. Tate P. The doctor's communication handbook. Oxford: Radcliffe, 1994.
17. Faulkner A, Maguire P. Talking to cancer patients and their relatives. Oxford: Oxford University Press, 1994.

Ιστοσελίδες

18. <http://www.growthhouse.org/>
19. <http://www.palliative.org/>
20. <http://www.hospicecare.com/>-<http://www.hospicecare.com/manual/toc-main.html> .
21. <http://www.macmillan.org.uk/Cancerinformation/Cancerinformation.aspx>
www.stchristophers.org.uk
22. <http://www.galilee.gr/>

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι:

Η διδασκαλία της ενότητας γίνεται υπό τη μορφή ακαδημαϊκών διαλέξεων, με ανοικτή συζήτηση με τους φοιτητές. Όλες οι εισηγήσεις, καθώς και πρόσθετα κείμενα αναφοράς και αναλυτική βιβλιογραφία, είναι διαθέσιμες στους φοιτητές από την αρχή του μαθήματος.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης:

Διαγώνισμα προόδου (40%).

Γραπτές εξετάσεις (60%).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

A. 9 Οικονομία Υγείας (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΕΑ1

Τύπος του μαθήματος: Ε

Έτος σπουδών: 1ο έτος

Εξάμηνο: 1ο εξάμηνο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Αθηνά Οικονόμου. Επίκ. Καθηγήτρια (Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας)

Διδάσκοντες: Α. Οικονόμου, Μ.Γείτονα

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Με το πέρας των διαλέξεων, οι φοιτητές θα πρέπει να:

- Έχουν εξοικειωθεί με τις βασικές αρχές και μεθόδους των Οικονομικών της Υγείας.
- Να είναι σε θέση να συζητούν κριτικά βασικά ζητήματα έρευνας και αξιολόγησης υπηρεσιών υγείας.
- Να έχουν κατανοήσει τον τρόπο λειτουργίας και τις σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα εθνικά συστήματα υγείας.
- Να είναι σε θέση να αξιολογήσουν τις σύγχρονες πολιτικές υγείας.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Εισαγωγικά στοιχεία, Ιστορική επισκόπηση, Βασικά ερωτήματα, Το αγαθό υγείας, Οικονομικά Μοντέλα και Εμπειρικοί Έλεγχοι.
2. Ζήτηση υπηρεσιών υγείας και κεφαλαίου υγείας, Υπόδειγμα Grossman και θεωρητικές επεκτάσεις, Προσδιοριστικοί παράγοντες της υγείας, Ανισότητες υγείας.
3. Θεωρία Προσφοράς – το παραδοσιακό οικονομικό υπόδειγμα, Προβλήματα του παραδοσιακού οικονομικού υποδείγματος, Παράγοντες αύξησης δαπανών υγείας.
4. Η Θεωρία της Παραγωγής στον Τομέα των Υπηρεσιών Υγείας.
5. Θεωρία της παραγωγής: βραχυχρόνια και μακροχρόνια περίοδος.
6. Αποδόσεις κλίμακας, Ισορροπία στην παραγωγή, Τεχνική και Διανεμητική Αποτελεσματικότητα.
7. Οικονομικοί στόχοι της λειτουργίας των μονάδων υγείας, Το Υπόδειγμα του Rice, το Υπόδειγμα του Feldstein, Η λειτουργία του νοσοκομείου.
8. Ατέλειες στην Αγορά Υπηρεσιών Υγείας: Ανταγωνισμός στην αγορά – το παραδοσιακό οικονομικό υπόδειγμα, Βελτιστοποίηση κατά Pareto και κοινωνική ευημερία, Προκλητή ζήτηση, Ασύμμετρη πληροφόρηση, Ηθικός κίνδυνος, Εξωτερικές Οικονομίες.
9. Μέθοδοι κοινωνικο-οικονομικής αξιολόγησης υπηρεσιών υγείας: ανάλυση κόστους, ανάλυση κόστους - οφέλους, ανάλυση κόστους - αποτελεσματικότητας, ανάλυση κόστους – χρησιμότητας.
10. Η χρηματοδότηση των υπηρεσιών υγείας, Δημοσιονομικά ελλείμματα και υπηρεσίες υγείας, Σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα εθνικά συστήματα υγείας, Συγκριτική ανάλυση δαπανών για την υγεία και ευρωπαϊκών πολιτικών.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Santerre, R.E. & Neun, S.P., 2013. Οικονομικά της Υγείας: Θεωρία, Προοπτική και Συστηματική Μελέτη, (εκδ.) Πασχαλίδης, Αθήνα.
2. Cuyler, A.J. & Newhouse, J.P., 2000. Handbook of Health Economics, Volumes 1A and 1B, (eds.) North-Holland, Elsevier Science.
3. Rice, T., 2006. Τα οικονομικά της υγείας σε επανεξέταση, (εκδ.) ΚΡΙΤΙΚΗ, Αθήνα.
4. Folland, S., Goodman, A. & Stano, M., 2004. The Economics of Health and Health Care, (eds.) Pearson Prentice Hall, New Jersey.
5. Phelps, C., 2010. Health Economics, (eds.) Pearson Prentice Hall, New Jersey.
6. Drummond, H., O' Brien, B.J., Stoddart, G.L. & Torrance, G.W., 2002. Μέθοδοι Οικονομικής Αξιολόγησης των Προγραμμάτων Υγείας, (εκδ.) ΚΡΙΤΙΚΗ, Αθήνα.
7. Γείτονα, Μ., 1997. Πολιτική και Οικονομία της Υγείας. Εξάντας, Αθήνα.
8. Υφαντόπουλος, Γ., 2003. Τα Οικονομικά της Υγείας, Θεωρία και Πολιτική, Τυπωθήτω, Αθήνα.
9. Χλέτσος, Μ., 2011. Οικονομικά της Υγείας, (εκδ.) Πατάκη, Αθήνα.
Επιπλέον αρθρογραφία θα προτείνεται κατά τη διάρκεια των διαλέξεων.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι:

Η διδασκαλία του μαθήματος γίνεται υπό τη μορφή ακαδημαϊκών διαλέξεων

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης:

- Εργασία ανασκόπησης (30%).
- Γραπτές εξετάσεις (70%).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

2^ο ΕΞΑΜΗΝΟ

Β. 1 Επείγουσα Φροντίδα (Υποχρεωτικό)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΒ2

Τύπος του μαθήματος: Υ

Έτος σπουδών: 1^ο Έτος

Εξάμηνο: 2^ο εξάμηνο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Επαμεινώνδας Ζακυνθινός, Καθηγητής Εντατικής Θεραπείας. (Τμήμα Ιατρικής, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας)

Διδάσκοντες: Ε. Καρέτση, Ζ. Δανιήλ, Θ. Καραχάλιος, Δ. Μακρής, Σ. Ποταμιάνος, Κ. Τεπετές, Κ. Μαντζαρλής, Ε. Αλεξόπουλος, Μ. Καρβουνιάρης.

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

- Να εξεταστούν οι συνηθέστερες επείγουσες καταστάσεις που χρειάζονται παρέμβαση, από την ηπιότερη μέχρι και την ιδιαίτερα σοβαρή μορφή τους.
- Να δώσει τη δυνατότητα στον νέο ιατρό και τον ενδιαφερόμενο νοσηλευτή να εξοικειωθεί με τις διάφορες επείγουσες καταστάσεις, να κατανοήσει την βασική παθοφυσιολογία τους και να αποκτήσει σχετική ευχέρεια στην αντιμετώπισή τους.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Καρδιακή προσβολή - Οξεία Στεφανιαία Σύνδρομα.
2. Απώλεια αισθήσεων, συγκοπή.
3. Επείγοντα προβλήματα από το γαστρεντερικό.
4. Επείγοντα αναπνευστικά προβλήματα και αρχική αντιμετώπιση.
5. Αρχική αντιμετώπιση κακώσεων μυοσκελετικού συστήματος.
6. Εγκαύματα - Οξεία κοιλία.
7. Κυκλοφορική καταπληξία (Shock).
8. Προνοσοκομειακή αντιμετώπιση πολυτραυματία.
9. Παρόξυνση άσθματος - Χρόνιας Αποφρακτικής Πνευμονοπάθειας (ΧΑΠ).
10. Καρδιοαναπνευστική καταπληξία (ΚΑΡΠΑ).
11. Αναπνευστική δυσχέρεια στα παιδιά.
12. Σοβαρές λοιμώξεις κοινότητας (Πνευμονία, Γρίπη) - Εμβολιασμοί ενηλίκων.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. "Principles of Critical Care" J Hall, G Schmidt, L Wood, 3rd edition, Mc Graw-Hill 2005.
2. The ICU Book P. Marino, 2nd edition, Lippincot Williams & Wilkins, 1997.
3. "Εντατική Θεραπεία" Χ Ρούσσου, 2^η έκδοση, ιατρικές εκδόσεις Πασχαλίδη, 2000
4. Rajappa M, Sharma A. Biomarkers of cardiac injury: an update Angiology. 2005.
5. Wilbur J, James P. Diagnosis and management of heart failure in the outpatient setting. Prim Care. 2005 Dec;32(4):1115-29.
6. Lee TH, Goldman L. Evaluation of the patient with acute chest pain. N Engl J Med. 2000 Apr 20;342(16):1187-95.
7. Zimetbaum PJ, Josephson ME. Use of the electrocardiogram in acute myocardial infarction. N Engl J Med. 2003 Mar 6;348(10):933-40.
8. De Dombal FT Διάγνωση του οξέος κοιλιακού πόνου. Επιστημ. Εκδόσεις Γρ Παρισιάνου. Αθήνα, 1985.

9. Elta Grace. Approach to the patient with gross gastrointestinal bleeding. In: Yamada T. Textbook of gastroenterology. Lippincott Williams and Wilkins. Philadelphia 1999. pp714-743.
10. Ποταμιάνος Σπ. Κεφάλαια: Αιμορραγίες ανωτέρου πεπτικού και Οξύς κοιλιακός πόνος. Ποταμιάνος Σπ, Σταθάκης Ν. Σημειώσεις Παθολογίας-Νοσήματα του γαστρεντερικού σωλήνος. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας 2002. Σελ 115-122 και 128-133.
11. Thomas P. "I can't breath" Assessment and emergency management of acute dyspnoea. Aust Fam Physician 2005; 34: 523-528.
12. Rennard SI, Farmer SG. Exacerbations and progression of disease in asthma and chronic obstructive pulmonary disease. Proc Am Thorac Soc. 2004; 1:88-92.
13. Bidwell JL. Hemoptysis: diagnosis and management. Am Fam Physician 2005; 72: 1253-1260.
14. Simpson SH, Marrie TJ. Do guidelines guide pneumonia practice? A systematic review of interventions and barriers to best practice in the management of community acquired pneumonia. Respir Care Clin N Am 2005; 11:1-13.
15. Carcia D, Ageno W. et al. Update on the diagnosis and management of pulmonary embolism. Br J Haematol. 2005; 131: 301-312.
16. ATS/ERS COPD Guidelines: Standards for the diagnosis and treatment of patients with COPD. Available at:
<http://www.ersnet.org/lrPresentations/copd/files/main/index.html>
17. Blease R, Kanlic E. Management of open fractures. Bosn J Basic Med Sci. 2005 Nov;5(4):14-21.
18. Ziglar MK, Rich PB. Current concepts in evaluating cervical spine injuries. J Trauma Nurs. 2001 Jul-Sep;8(3):91-6.
19. Demling HP Thermal injury. In: DW Wilmor (ed) Scientific American Surgery. New York 1998.
20. ATLS Students Course Manual 7th Edition. ACS 2002.
21. Siemer B et al. CT of the acute abdomen: findings and impact on diagnosis and treatment AJR 1994; 163:1317.
22. and treatment AJR 1994; 163:1317.
23. Doherty GM, Boey JH. The acute abdomen. In: Current Surgical Diagnosis and treatment. LANGE (ed), 2003.
24. Marx JA, Hockberger RS, Walls RM, eds. Rosen's Emergency Medicine: Concepts and Clinical Practice. 5th Ed. St. Louis, MO: Mosby; 2002.
25. Goldman L, Ausiello D, eds. Cecil Textbook of Medicine, 22nd Ed. Philadelphia, PA: Saunders; 2004.
26. American College of Surgeons Committee on Trauma. Advanced Trauma Life.
27. Support for Doctors. Chicago: American College of Surgeons, 1997.
28. Bickell WH, Wall MJ Jr, Pepe PE, Martin RR, Ginger VF, Allen MK, Mattox KL. Immediate versus delayed fluid resuscitation for hypotensive patients with penetrating torso injuries. N Engl J Med. 1994 Oct 27; 331(17):1105-9.
29. Eldar Sørøide, Charles D. Deakin. Pre-hospital fluid therapy in the critically injured patient-a clinical update Injury, Int. J. Care Injured 2005; 36: 1001-1017.
30. European Resuscitation Council (ERC) Guidelines for Resuscitation 2005. Resuscitation 2005; 6751: S1-S189.

31. Wenzel V, Krismer AC, Arntz HR, et al. A comparison of vasopressin and epinephrine for out-of-hospital cardiopulmonary resuscitation. *N Engl J Med* 2004; 350: 105-113.
32. Adrie C, Laurent I, Monchi M, et al. Postresuscitation disease after cardiac arrest: a sepsis-like syndrome? *Curr Opin Crit Care* 2004; 10: 208-212.
33. American Society of Anesthesiologists Task Force on Management of the Difficult Airway. Practice guidelines for management of the difficult airway: an updated report by the American Society of Anesthesiologists Task Force on Management of the Difficult Airway. *Anesthesiology*. 2003; 98:1269-1277.
34. Johnson D *Croup Clin Evid*. 2004 Dec;(12):401-26.
35. Hammer J Acquired upper airway obstruction. *Paediatr Respir Rev*. 2004 Mar;5(1):25-33.
36. Kemp JP Advances in the management of pediatric asthma: a review of recent FDA drug approvals and label updates *J Asthma*. 2005 Oct;42(8):615-22. Review
37. Scarfone R Controversies in the treatment of bronchiolitis *Curr Opin Pediatr* 2005;17:62–66.
38. Kaditis, A. G., S. T. Venkataraman, W. A. Zin, and E. K. Motoyama. 1999. Partitioning of respiratory system resistance in children with respiratory insufficiency. *Am J Respir Crit Care Med* 159(2):389-96.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι: Εισηγήσεις.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Γραπτές εξετάσεις πολλαπλής επιλογής και παράδοση εργασίας στο τέλος του εξαμήνου. (100% του βαθμού).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

B. 2 Κλινική & Επιδημιολογική Έρευνα (Υποχρεωτικό)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΒ3

Έτος σπουδών: 1^ο

Εξάμηνο: 2^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Αναστάσιος Γερμενής Καθηγητής Ανοσολογίας (Τμήμα Ιατρικής, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας)

Διδάσκοντες: Α. Γερμενής, Π. Γαλάνης

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Οι στόχοι του μαθήματος αφορούν στο να δώσει τη δυνατότητα στον φοιτητή να:

- Μετράει τη συχνότητα εμφάνισης των εκβάσεων στις επιδημιολογικές μελέτες.
- Εκτιμάει τη σχέση μεταξύ προσδιοριστών και συχνότητας εμφάνισης των εκβάσεων.
- Σχεδιάζει και να πραγματοποιεί επιδημιολογικές μελέτες.
- Αναλύει δεδομένα που προέρχονται από τις επιδημιολογικές μελέτες.
- Αναζητάει αξιόπιστη και έγκυρη βιβλιογραφία στο διαδίκτυο.
- Διαβάζει κριτικά τη βιβλιογραφία.
- Συγγράφει ερευνητικά άρθρα και ανασκοπήσεις.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές να κατανοήσουν τις βασικές αρχές κλινικής και Επιδημιολογικής Έρευνας, να μελετήσουν την κατανομή της συχνότητας εμφάνισης των εκβάσεων, να διερευνήσουν τους παράγοντες (εκθέσεις ή προσδιοριστές) που επηρεάζουν τη συχνότητα εμφάνισης των εκβάσεων και να πραγματοποιήσουν αξιόπιστες και έγκυρες μελέτες, μειώνοντας το τυχαίο και το συστηματικό σφάλμα. Ειδικότερα, με την ολοκλήρωση της ενότητας, οι φοιτητές θα μπορούν να σχεδιάσουν και να πραγματοποιήσουν επιδημιολογικές μελέτες στις επιστήμες υγείας. Επιπλέον, παρέχονται οι βασικές κατευθυντήριες οδηγίες για την ανάλυση δεδομένων, καθώς και για την κριτική ανάγνωση και τη συγγραφή επιστημονικών άρθρων.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Γαλάνης Π. Μεθοδολογία της έρευνας στις επιστήμες υγείας. Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, 2017.
2. Γαλάνης Π. Βασικές αρχές συγγραφής και δημοσίευσης ερευνητικών άρθρων στις επιστήμες υγείας. Broken Hill Publishers LTD & Πασχαλίδης ΑΕ, Λευκωσία, 2015.
3. Γαλάνης Π. Μέτρα συχνότητας στις επιδημιολογικές μελέτες. Αρχ Ελλ Ιατρ 2014, 31:735-747.
4. Γαλάνης Π. Κλινικές δοκιμές. Αρχ Ελλ Ιατρ 2012, 29:489-507.
5. Γαλάνης Π. Μελέτες «ασθενών-μαρτύρων». Αρχ Ελλ Ιατρ 2012, 29:240-257.
6. Γαλάνης Π, Σπάρος Λ. Κλινική και επιδημιολογική έρευνα. Εκδόσεις ΒΗΤΑ, Αθήνα, 2012.
7. MacMahon B, Trichopoulos D. Epidemiology: principles and methods. 2nd ed. Little, Brown & Co, London, 1996.

8. Olsen J, Christensen K, Murray J, Ekbohm A. An introduction to epidemiology for health professionals. Springer, New York, 2010.
9. Rothman KJ. Epidemiology. An introduction. 2nd ed. Oxford University Press, New York, 2012.
10. Rothman KJ, Greenland S, Lash TL. Modern epidemiology. 3rd ed. Lippincott Williams & Wilkins, Philadelphia, 2008.
11. Sackett DL, Haynes RB, Guyatt GH, Tugwell P. Clinical epidemiology. A basic science for clinical medicine. 2nd ed. Little, Brown & Company, Boston, 1991.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι: Διαλέξεις και πρακτική εφαρμογή παραδειγμάτων από επιδημιολογικές μελέτες με την επίλυση ασκήσεων από τους φοιτητές.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Γραπτές εξετάσεις (100% του βαθμού).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

B. 3 Η Ψυχική Υγεία στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας (Υποχρεωτικό)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΒ4

Τύπος του μαθήματος: Υ

Έτος σπουδών: 1^ο

Εξάμηνο: 2^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Ευαγγελία Κοτρώτσιου Καθηγήτρια Νοσηλευτικής (Τμήμα Νοσηλευτικής, ΤΕΙ Θεσσαλίας)

Διδάσκοντες: Μ. Μαλλιαρού, Μ. Μεντής, Ζ. Κωνσταντή, Ρ. Τσιουλάκης, Θ. Παραλίκας

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

- Να ορίζουν και να περιγράφουν οι φοιτητές την έννοια της ψυχικής υγείας και της ψυχικής διαταραχής.
- Να αναγνωρίζουν την έννοια του στίγματος της ψυχικής νόσου και τους παράγοντες που επηρεάζουν τις αντιλήψεις του πληθυσμού.
- Να κατανοούν τον ρόλο της οικογένειας στη φροντίδα του ψυχικά πάσχοντος.
- Να κατανοούν τα συστήματα κοινωνικής φροντίδας στην ΠΦΥ ψυχικής υγείας.
- Να προσεγγίζουν την αναπηρία στην ΠΦΥ.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Τι είναι ψυχική υγεία και τι ψυχική διαταραχή.
2. Η ψυχική υγεία στην ΠΦΥ.
3. Ψυχική Υγεία και αναπηρία στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας.
4. Ψυχική νόσος και στίγμα. Παράγοντες που επηρεάζουν τις αντιλήψεις του πληθυσμού για την ψυχική νόσο.
5. Οικογένεια και Ψυχική Υγεία.
6. Ζητήματα κοινωνικής φροντίδας στην πρωτοβάθμια φροντίδα ψυχικής υγείας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Γκούβα, Μ. & Κοτρώτσιου, Ε. (2011). Ψυχολογικά ζητήματα σε ιστορίες φροντίδας. Αθήνα, Εκδόσεις Δημήτρης Λαγός.
2. Σημειώσεις των διδασκόντων.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι: Διάλεξη, μελέτη περίπτωσης, παιγνίδι ρόλων, εργασία σε μικρές ομάδες.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Γραπτές εξετάσεις (100% του βαθμού).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

B. 4 Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΕΑ3

Τύπος του μαθήματος: Ε

Έτος σπουδών: 1^ο

Εξάμηνο: 2^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Στυλιανή Κοτρώτσιου, Επικ Καθηγήτρια, Θεοδόσης Παραλίκας, Επικ. Καθηγητής (Τμήμα Νοσηλευτικής, ΤΕΙ Θεσσαλίας)

Διδάσκοντες: Σ. Κοτρώτσιου, Θ. Παραλίκας, Κ.Τσάρας, Β.Χάμος, Η.Τσαγγαλάς, Δ.Δημητριάδης, Χ.Τσιρώνης

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Η ανάδειξη του πολλαπλού ρόλου των δομών της ΠΦΥ η οποία δε συνιστά, απλώς, το πρώτο σημείο επαφής και ισότιμης πρόσβασης του πληθυσμού στο Εθνικό Σύστημα Υγείας, αλλά, επιπλέον, εισάγει την έννοια της ολοκληρωμένης φροντίδας, μιας συνεχούς δηλαδή διαδικασίας, η οποία περιλαμβάνει την προαγωγή της υγείας του πληθυσμού, την πρόληψη της νόσου, την περίθαλψη και φροντίδα των αρρώστων, την αποκατάσταση και την κοινωνική επανένταξη τους από την ομάδα Επιστημόνων-Επαγγελματιών που ασχολείται με αυτή. Θεμελιώδης αρχή λειτουργίας της Πρωτοβάθμια Φροντίδας Υγείας είναι η διατομεακή συνεργασία με τους τοπικούς θεσμούς και τις κοινωνικές δομές, καθώς και η ενεργός συμμετοχή του πληθυσμού αναφοράς στο σχεδιασμό και στον έλεγχο της ασφάλειας και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Με την ολοκλήρωση της ενότητας, οι φοιτητές να αναγνωρίζουν και να εφαρμόζουν τις ανάλογες πολιτικές.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

- Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας Εφαρμογές - Εννοιολογικές Προσεγγίσεις-Ισχύουσα Τελευταία Νομοθεσία.
- Επικοινωνία & Δυναμική της Ομάδας στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας.
- Επικοινωνία με διαφορετικούς πολιτισμούς στην παροχή Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
- Κοινότητα και Επιδημιολογική Προσέγγιση Επιδημιολογικές προκλήσεις στην Κοινότητα.
- Πρωτοβάθμια φροντίδα - Κέντρα υγείας (σκοποί – δραστηριότητες – δομή - στελέχωση)
- Συστήματα Π.Φ.Υ.
- Κοινότητα και Καρδιολογικά Νοσήματα -Πρωτόκολλα Αποκατάστασης σε Καρδιολογικά Νοσήματα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Hunter, Christopher L.; Goodie, Jeffrey L.; Oordt, Mark S.; Dobmeyer, Anne C. (2017). Integrated behavioral health in primary care: Step-by-step guidance for assessment and intervention, 2nd ed. Washington, DC, US: American Psychological Association. xv 354 pp., <http://dx.doi.org/10.1037/0000017-000>
2. Εφαρμογές καλών πρακτικών ομάδας πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας Εκδόσεις Κάλλιπος 2015.

https://repository.kallipos.gr/pdfviewer/web/viewer.html?file=/bitstream/11419/3301/5/00_master_document.pdf

3. Ο ρόλος του γενικού/οικογενειακού ιατρού στην ομάδα υγείας της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/3306/1/02_chapter_5.pdf
4. New health policies on Primary Health Care in Greece Theodoula Adamakidou ,
Athena Kalokerinou VOLUME 4, ISSUE 1 (2010) WWW.HSJ.GR – HEALTH SCIENCE
JOURNAL.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι:

Η διδασκαλία του μαθήματος γίνεται με τη μορφή Ακαδημαϊκών διαλέξεων με παρουσιάσεις εξειδικευμένων διαφανειών. Σε κάποιες ενότητες θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος της επίλυσης πραγματικών προβλημάτων (Problem Based Learning, PBL) και οι περιπτώσεις μελέτης (Case Study) που ενθαρρύνουν την ανατροφοδοτική μάθηση.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Γραπτές εξετάσεις (100% του βαθμού).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

B. 5 Επιδημιολογία (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΒ1

Τύπος του μαθήματος: Ε

Έτος σπουδών: 1^ο

Εξάμηνο: 2^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Ευριδίκη Πατελάρου, Αναπλ. Καθηγήτρια (Τμήμα Νοσηλευτικής, ΤΕΙ Κρήτης), Κωνσταντίνος Τσάρας Επικ. Καθηγητής (Τμήμα Νοσηλευτικής, ΤΕΙ Θεσσαλίας)

Διδάσκοντες: Ευριδίκη Πατελάρου, Κωνσταντίνος Τσάρας, Αθηνά Πατελάρου

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Στόχος του μαθήματος είναι να εισάγει τους φοιτητές στις βασικές αρχές της επιδημιολογίας, του σχεδιασμού μελετών και να τους δώσει τα μέσα για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για το σχεδιασμό, την προετοιμασία και την εκπόνηση μικρής και μεγάλης κλίμακας μελετών.

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι ικανοί:

- Να κατανοούν τις βασικές αρχές και μεθόδους της Επιδημιολογίας και τη χρήση τους στην καθημερινή κλινική πράξη.
- Να διατυπώνουν ερευνητικά ερωτήματα και να προχωρούν στο σχεδιασμό μελετών με στόχο να απαντήσουν σε αυτά.
- Να αξιολογούν και να συζητούν με κριτικό τρόπο τα διαφορετικά είδη μελετών.
- Να αξιολογούν την αξιοπιστία και την εγκυρότητα των επιδημιολογικών μελετών.
- Να κατανοούν και να ερμηνεύουν εις βάθος τα ερευνητικά αποτελέσματα των μελετών και τον τρόπο παρουσίασής τους.
- Να κατανοούν σε βάθος την επιδημιολογία και πρόληψη λοιμωδών & χρονίων νοσημάτων.
- Να ευαισθητοποιηθούν οι φοιτητές στην περιβαλλοντική υγιεινή.
- Να κατανοούν τα βήματα μιας συστηματικής ανασκόπησης.
- Να γνωρίζουν τις βασικές αρχές συγγραφής ενός επιστημονικού άρθρου.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

Το περιεχόμενο του μαθήματος θα περιλαμβάνει τις ενότητες διδασκαλίας όπως περιγράφονται παρακάτω:

1. Εισαγωγή στην Επιδημιολογία.
2. Ορισμοί: περιγραφική/ αναλυτική επιδημιολογία, ποσοτικές και ποιοτικές μελέτες.
3. Βασικές Επιδημιολογικές έννοιες- Σχέση αιτία- αποτελέσματος- Θεωρίες αιτιότητας.
4. Μέτρα συχνότητας της νόσου, μέτρα σχέσης- αποτελέσματος.
5. Διατύπωση ερευνητικού ερωτήματος- διατύπωση υπόθεσης. Επιλογή μοντέλου μελέτης. Ισχύς μελέτης, επιλογή δείγματος, μέγεθος δείγματος.
6. Μεθοδολογία άμεσης και έμμεσης προτυποποίησης.
7. Προσυμπτωματικός έλεγχος – Πρόληψη- Επιδημιολογία χρονίων νοσημάτων

Ομαδικές ασκήσεις φοιτητών- παρουσιάσεις: Μέρος Ι

8. Είδη επιδημιολογικών μελετών- Οικολογικές- Συγχρονικές μελέτες. Παραδείγματα από την κλινική πράξη.

9. Μελέτες κοορτής- Παραδείγματα από την κλινική πράξη.
10. Μελέτες ασθενών- μαρτύρων. Παραδείγματα από την κλινική πράξη.
11. Συστηματική ανασκόπηση- μετα- ανάλυση της βιβλιογραφίας.

Ομαδικές ασκήσεις φοιτητών- παρουσιάσεις: Μέρος II

12. Πειραματική επιδημιολογία. Κλινικές μελέτες, Τυχαιοποιημένες κλινικές μελέτες. Παραδείγματα από την κλινική πράξη.
13. Είδη επιστημονικών δημοσιεύσεων- Αρχές συγγραφής επιστημονικής εργασίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Δ. Τριχόπουλου, Γενική και Κλινική Επιδημιολογία, Επιστημονικές Εκδόσεις Παρισιάνου Α.Ε.
2. Δ. Τριχόπουλου, Προληπτική Ιατρική και Δημόσια Υγεία.
3. Charles H. Hennekens, Julie E. Buring, Epidemiology in Medicine, Edited by Sherry L. Mayrent.
4. Principles of Epidemiology, An Introduction to Applied Epidemiology and Biostatistics, U.S.
5. Department of Health and Human Services, Public Health Service, CDC.
6. Punch K.F. (2005) Introduction to social research. (2nd ed). London: Sage.
7. Bryman A. (2008) Social Research Methods. (3rd ed.) Oxford: OUP.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι:

Η μέθοδος διδασκαλίας του μαθήματος περιλαμβάνει τα εξής:

Διαλέξεις.

Παρουσίαση δημοσιευμένων μελετών και σχολιασμός τους.

Ασκήσεις που καλούνται να επιλύσουν οι φοιτητές κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Σχεδιασμό επιδημιολογικών μελετών από τους φοιτητές κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης:

Η αξιολόγηση των φοιτητών θα γίνει ως εξής:

Συμμετοχή στις ασκήσεις κατά τη διάρκεια των μαθημάτων (30%).

Τελική γραπτή εξέταση (70%).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

B.6 Προληπτική ιατρική στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΕΑ6

Τύπος του μαθήματος: Ε

Έτος σπουδών:

Εξάμηνο: 1^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Γεωργία Ξηρομερήσιου, Επικ. Καθηγήτρια Νευρολογίας (Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας)

Διδάσκοντες: Γ. Ξηρομερήσιου, Ε. Δαρδιώτης Ε, Ι.Αβακιαν, Μ.Κουρέα, Ξ.Ρούσσου, Μ.Κυρίτση, Δ.Παπαγιάννης, Γ.Κύργιας, Μ.Τόλια, Σ.Ράλλη, Α.Μπρότης

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Οι κύριοι στόχοι του μαθήματος είναι οι ακόλουθοι:

- Να εξοικειωθεί ο φοιτητής με την έννοια και τη φιλοσοφία της προληπτικής ιατρικής.
- Να εξοικειωθεί με τις έννοιες προσυμπτωματικός έλεγχος.
- Να γνωρίσει ποια είναι η επιδημιολογία και ποια είναι τα κύρια μέτρα πρόληψης χρόνιων αλλά και συχνών νοσημάτων, όπως είναι η στεφανιαία νόσος, νεοπλασμάτα, νευροεκφυλιστικά νοσήματα, πνευμονοπάθειες, αγγειακά εγκεφαλικά, κ.α.
- Να μάθει για την επιδημιολογία και πρόληψη λοιμωδών νοσημάτων με επικέντρωση στους εμβολιασμούς και τη σημασία τους στη δημόσια υγεία.
- Να μάθει για την διαχείριση των μείζονων παραγόντων κινδύνου, όπως κάπνισμα, παχυσαρκία και το ρόλο της διατροφής και της άσκησης.
- Να γνωρίσει για την συμβολή της προληπτικής ιατρικής στην προστασία της υγείας των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.
- Να κατανοήσει την λειτουργία των δομών ΠΦΥ στην Ελλάδα και τον κόσμο και τον σημαντικό ρόλο που κατέχουν οι δομές αυτές στην προληπτική ιατρική.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

Η προληπτική Ιατρική στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας αποτελεί ένα σημαντικό κεφάλαιο στην δημόσια υγεία. Το περιεχόμενο του συγκεκριμένου μαθήματος βοηθά τον φοιτητή να εξοικειωθεί με έννοιες όπως η εκτίμηση κινδύνου διαφόρων νοσημάτων, ο προληπτικός έλεγχος καθώς επίσης η πρωτοπαθής και η δευτεροπαθής πρόληψη.

Στην εποχή μας τα χρόνια νοσήματα συνολικά παρουσιάζουν μια μεγάλη αύξηση. Η αύξηση του πληθυσμού καθώς και διάφοροι περιβαλλοντικοί παράγοντες έχουν ενοχοποιηθεί για την τάση αυτή σήμερα. Ειδικά, νοσήματα όπως είναι οι κακοήθειες νεοπλασίες, ο σακχαρώδης διαβήτης αλλά και χρόνια νευροεκφυλιστικά νοσήματα όπως η νόσος Alzheimer αποτελούν σημαντικό στόχο διαφόρων προγραμμάτων πρόληψης σε διεθνές επίπεδο. Κύριοι επιβαρυντικοί παράγοντες που προδιαθέτουν σε νοσήματα που σχετίζονται με το δυτικό τρόπο ζωής είναι η διατροφή, το κάπνισμα, το αλκοόλ και η έλλειψη άσκησης. Σήμερα ο βασικός στόχος σχετικά με την πρόληψη αποτελεί η τροποποίηση αυτών των παραγόντων.

Επιπλέον, τα λοιμώδη νοσήματα αποτελούν πάντα σημαντικό κίνδυνο για την δημόσια υγεία. Βέβαια οι μετακινήσεις πληθυσμών καθώς επίσης και η ύπαρξη διαφόρων ευάλωτων ομάδων στην κοινότητα καθιστούν τα λοιμώδη νοσήματα

προτεραιότητα όσο αφορά την πρόληψη και την αντιμετώπισή τους. Οι εμβολιασμοί αποτελούν βασικό στόχο τόσο σε ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες όσο και στο γενικό πληθυσμό.

Στην πρωτοβάθμια υγεία μπορούν να γίνουν όλα τα βασικά βήματα που συνδέονται με την πρόληψη των νοσημάτων. Ο προσυμπτωματικός έλεγχος για διάφορα νοσήματα, ο καθορισμός των αναγκών και η πρόληψη σε ευάλωτες ομάδες, η αγωγή υγείας παιδιών και εφήβων, η εκτίμηση περιβαλλοντικών παραγόντων κινδύνου, όλα αυτά αποτελούν προτεραιότητα και στόχο σε όλα τα αναπτυγμένα συστήματα υγείας και εφαρμόζονται στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Στους φοιτητές θα δοθούν σημειώσεις καθώς επίσης και οι παρουσιάσεις των μαθημάτων που θα περιέχουν και τη σχετική βιβλιογραφία.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι:

Οι κύριες μέθοδοι διδασκαλίας θα είναι οι δια ζώσης διδασκαλία –διαλέξεις στην αίθουσα σε θεματικές ενότητες που θα καλύπτουν πλήρως τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Η μέθοδος αξιολόγησής είναι οι εξετάσεις στο τέλος του μαθήματος που θα είναι ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. (100% του βαθμού).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική

B. 7. Εναλλακτικές – Συμπληρωματικές μέθοδοι θεραπείας (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: YEB5

Τύπος του μαθήματος: E

Έτος σπουδών: 1^ο

Εξάμηνο: 2^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Χρυσή Χατζόγλου, Καθηγήτρια Φυσιολογίας, (Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας).

Διδάσκοντες: Χρυσή Χατζόγλου και Επισκέπτες Διδάσκοντες.

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Εκπαιδευτικοί στόχοι του μαθήματος είναι να δώσει τη δυνατότητα στον φοιτητή:

- Να αποκτήσει ένα γενικό πλαίσιο των βασικών αρχών για την Εναλλακτική - Συμπληρωματική Ιατρική (ΕΣΙ) που θα τον καταστήσει ικανό να αντιμετωπίσει ολιστικά τον αυξανόμενο αριθμό των χρηστών της ΕΣΙ στην καθημερινή άσκηση του επαγγέλματος του.
- Να γνωρίσει τα εναλλακτικά και συμπληρωματικά θεραπευτικά συστήματα, με ιδιαίτερη έμφαση στα πιο ευρέως διαδεδομένα όπως είναι η ομοιοπαθητική, ο βελονισμός και η φυτοθεραπεία.
- Να αποκτήσει εργαλεία και επιδεξιότητες για:
  - έγκυρη πληροφόρηση προς τους ασθενείς που θα επιθυμούσαν να ακολουθήσουν εναλλακτική - συμπληρωματική θεραπεία.
  - συνεργασία με επαγγελματίες υγείας που εφαρμόζουν μεθόδους ΕΣΙ.
  - αναζήτηση αξιόπιστης γνώσης σχετικά με την ΕΣΙ.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

Το μάθημα επικεντρώνει στα παρακάτω αντικείμενα:

1. Η αναγκαιότητα για μια διαφορετική, ολιστική προσέγγιση του ασθενή.
2. Παγκόσμια ανασκόπηση των εναλλακτικών – συμπληρωματικών θεραπευτικών μεθόδων.
3. Ρύθμιση προϊόντων πρακτικών και θεραπειών της ΕΣΙ.
4. Εκπαίδευση και έρευνα στην ΕΣΙ.
5. Η ΕΣΙ στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας.
6. Πολιτικές υγείας στην ΕΣΙ.
7. Ομοιοπαθητική.
8. Βελονισμός.
9. Φυτοθεραπεία.
10. Θεραπευτικά όρια των εναλλακτικών – συμπληρωματικών μεθόδων θεραπείας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. WHO Traditional Medicine Strategy 2014-2023.
(http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/92455/1/9789241506090_eng.pdf?ua=1)
2. Eurocam, website:
www.cam-europe.eu (<http://www.camdoc.eu/Pdf/CAM%202020%20final.pdf>)
3. Αρχεία παρουσίασης των διδασκόντων.
4. Δημοσιευμένα επιστημονικά άρθρα διεθνούς βιβλιογραφίας.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι:

Ένα μέρος της διδασκαλίας του μαθήματος θα γίνει εξ αποστάσεως στο ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό περιβάλλον (e-Class) του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και ένα μέρος δια ζώσης.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης:

Με στόχο την καλύτερη κατανόηση του μαθήματος οι φοιτητές θα κληθούν να καταθέσουν μικρές στοχευμένες εργασίες ηλεκτρονικά (30% του τελικού βαθμού). Η υποβολή των εργασιών θα γίνεται σταδιακά κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Στη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου θα παρουσιάσουν προφορικά, εργασία σε επιλεγμένο θέμα (70% του τελικού βαθμού).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

B. 8 Κλινική Φαρμακολογία (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: YEB2

Τύπος του μαθήματος: Ε

Έτος σπουδών: 1ο

Εξάμηνο: 2ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Νικόλαος Πιτσικάς, Καθηγητής Φαρμακολογίας (Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας).

Διδάσκοντες: Ν. Πιτσικάς, Ν. Σακελλαρίδης, Ε. Ασπροδίνη, Κ. Μακαρίτσης, Α. Βασιλάκη, Κ. Δήμας.

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Να δώσει τη δυνατότητα στον φοιτητή να κατανοήσει τα ακόλουθα:

- Βασική χημεία και μηχανισμός δράσης του φαρμάκου.
- Ενδείξεις-θεραπευτικές εφαρμογές του φαρμάκου.
- Αντενδείξεις-Περιορισμοί στη χρήση του φαρμάκου.
- Παρενέργειες του φαρμάκου.
- Αλληλεπιδράσεις με άλλα φάρμακα.
- Συνδυασμοί φαρμάκων.
- Μηχανισμός πρόκλησης πιθανής τοξικότητας.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στη Φαρμακολογία.
2. Ανακάλυψη/ανάπτυξη φαρμάκων.
3. Τοξίνες δηλητήρια.
4. Αναλγητικά φάρμακα.
5. Μη στεροειδή αντιφλεγμονώδη φάρμακα.
6. Αγγχολυτικά φάρμακα.
7. Αντικαταθλιπτικά/νευροληπτικά φάρμακα.
8. Αντιβιοτικά φάρμακα.
9. Αντιφυματικά φάρμακα.
10. Αντιυπερτασικά φάρμακα.
11. Αντιυπερλιπιδαιμικά φάρμακα.
12. Διουρητικά φάρμακα.
13. Αντιδιαβητικά φάρμακα.
14. Φάρμακα για τη θεραπεία της συμφορητικής καρδιακής ανεπάρκειας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη: Σημειώσεις για κάθε ενότητα που διανέμονται στους φοιτητές.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι: Η διδασκαλία της κάθε ενότητας γίνεται υπό τη μορφή ακαδημαϊκών διαλέξεων.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Γραπτές εξετάσεις (100%)

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική

B. 9 Διαπολιτισμική Φροντίδα (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΕΒ1

Τύπος του μαθήματος: Ε

Έτος σπουδών: 1ο

Εξάμηνο: 2ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Νικόλαος Σκεντέρης, Αναπλ. Καθηγητής Παιδιατρικής (Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας).

Διδάσκοντες: Ν. Σκεντέρης, Δ. Αδαμίδης, Σ. Κοτρώτσιου, Θ. Παραλίκας.

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές γιατί και πως επηρεάζει η διαπολιτισμική οπτική τη φροντίδα της υγείας, πράγμα απαραίτητο στην πολυπολιτισμική μας κοινωνία. Αυτό θα βοηθήσει και στη σωστή προσέγγιση ασθενών από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα και στην ικανότητα των φοιτητών για αναζήτηση βιβλιογραφίας και σχεδιασμό μελετών με αξιόπιστο και έγκυρο τρόπο

Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- Να προσεγγίζουν την υγεία και τα προβλήματα του ασθενούς με πολιτισμική ευαισθησία, γνώση, επάρκεια και ικανότητα.
- Να αναζητούν αξιόπιστη και έγκυρη βιβλιογραφία και να την διαβάζουν κριτικά.
- Να σχεδιάζουν μελέτες και να συγγράφουν ερευνητικά άρθρα και ανασκοπήσεις.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Τι είναι κουλτούρα και τι πολιτισμός.
2. Με τι συσχετίζεται θετικά η πολιτισμική διαφοροποίηση.
3. Μοντέλο για την κατανόηση και χρήση του συστήματος πεποιθήσεων του αρρώστου.
4. Πως ρωτάμε για τις πεποιθήσεις των ασθενών και πως αξιοποιούμε την πληροφορία.
5. Ψυχοκοινωνικό ιστορικό: τι περιλαμβάνει.
6. Πολιτισμικό σοκ: στάδια.
7. Αλληλεπιδράσεις φτώχειας και υγείας.
8. Πολιτισμικές διαφορές στον πόνο.
9. Ιδιαιτερότητες στην προσέγγιση του εφήβου διαφορετικής κουλτούρας.
10. Το στρες κατά τη διαδικασία επιπολιτισμού.
11. Το μοντέλο Rena Papadopoulos, Tilki και Taylor: στάδια.
12. Προβλήματα προσαρμογής εφήβων μεταναστών.
13. Δυσκολίες και ψυχοκοινωνικά προβλήματα από τη μετανάστευση.
14. Πολιτισμικές επιδράσεις που πρέπει να διερευνούν οι επαγγελματίες υγείας σε μειονοτικούς μαθητές.
15. Τι είναι η Διαπολιτισμική Νοσηλευτική και ποιες οι θεωρητικές της βάσεις.
16. Ορισμοί: μετανάστευση-μετανάστης – πρόσφυγας.
17. Ορισμοί: αφομοίωση, αποπολιτισμός, πολιτισμική ταυτότητα, εθνική ταυτότητα, εθνοκεντρισμός, ρατσισμός.
18. Πολιτισμικές ετερότητες και ηθικά διλήμματα στη Διαπολιτισμική Νοσηλευτική.
19. Πολιτισμικά ευαίσθητο μοντέλο λήψης απόφασης στη Νοσηλευτική.

20. Culture-bound syndromes (πολιτισμικά συνδεδεμένα σύνδρομα).
21. Στάδια διαδικασίας ανάπτυξης ψυχοκινητικών δεξιοτήτων.
22. Βασικές αρχές διαπολιτισμικής νοσηλευτικής υγείας.
23. Ποιοι ήταν οι πρωτοπόροι της Διαπολιτισμικής Ψυχιατρικής και ποιοι ορισμοί χρησιμοποιήθηκαν διαχρονικά για να την περιγράψουν.
24. Σε ποιες από τις κύριες κατηγορίες ψυχιατρικών συνδρόμων το πολιτισμικό περιβάλλον.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Σημειώσεις «Διαπολιτισμική Φροντίδα Υγείας» σελίδες 253, Λάρισα 2013.
2. Λειβαδίτης Μ. Πολιτισμός και Ψυχιατρική, Ανθρωπολογικές και κοινωνικές διαστάσεις των ψυχοπαθολογικών φαινομένων. Εκδόσεις Παπαζήση, 2003.
3. Papadopoulos I. Transcultural Health and Social Care, Development of Culturally Competent Practitioners. Churchill Livingstone Elsevier, 2006.
4. Συναφή επιστημονικά περιοδικά: Transcultural Psychiatry, Transcultural Nursing.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι:

Διαλέξεις-συζήτηση-παρουσίαση περιπτώσεων-βίντεο, power point, επιπλέον έντυπο υλικό-προσκεκλημένοι ομιλητές από σχετικές με το αντικείμενο δομές.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Εργασία (30%) και γραπτές εξετάσεις (70%).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

3^ο ΕΞΑΜΗΝΟ

Γ. 1 Κοινωνική Ψυχιατρική (Υποχρεωτικό)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΓ1

Τύπος του μαθήματος: Υ

Έτος σπουδών: 2ο

Εξάμηνο: 3^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Ν. Αγγελόπουλος, Ομότιμος Καθηγητής Ψυχιατρικής (Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας).

Διδάσκοντες: Ν. Αγγελόπουλος, Κ. Μπονώτης, Ι. Τσιούρη

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

- Να δώσει τη δυνατότητα στον φοιτητή να κατανοήσει τις βασικές αρχές οργάνωσης και λειτουργίας της κοινωνικής ψυχιατρικής.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

Στο μάθημα αυτό οι εισηγήσεις αναφέρονται στην έννοια της κοινωνικής ψυχιατρικής. Ειδικότερα αναλύονται:

1. Η αγωγή της κοινότητας.
2. Το πλαίσιο ψυχιατρικής φροντίδας.
3. Η έννοια και η σημασία του στίγματος του ψυχικά πάσχοντα.
4. Ο επανέλεγχος στην κοινωνική ψυχιατρική φροντίδα.
5. Η ψυχιατρική μεταρρύθμιση στη Ελλάδα και στον κόσμο.
6. Οι ενδιάμεσες δομές ψυχιατρικής περίθαλψης.
7. Διασυνδεδετική ψυχιατρική φροντίδα.
8. Ρόλος του νοσηλευτή ψυχικής υγείας στη κοινωνική ψυχιατρική και το πλαίσιο των υπηρεσιών φροντίδας που μπορεί να προσφέρει.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ιατρική Ψυχολογία & Ψυχοπαθολογία», Αγγελόπουλος Ν. Εκδόσεις Βήτα, 2000.
2. Rolf J, et al (eds). Risk and Protective factors in the development of psychopathology. New York, Cambridge University Press, 1990.
3. Watzlawick Paul, 1978. "The language of change. Elements of Therapeutic Communication", New York, Basic Books.
4. Yves Winkin (επιμ.), 1993. "Επικοινωνία", Θεσσαλονίκη, εκδ. Μάγια,
5. Μουζάς Ο, 1996, "Συστημική παρέμβαση σε ευρύτερα συστήματα", στο Φ. Τρανταφύλλου (επιμ.), Συστημικές Σκέψεις, Θεσ/νίκη: Ψ.Ν.Θ., 107-114.
6. Μαδιανός, Γ. Μ. (2000). Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχιατρική. Αθήνα: Εκδόσεις
7. Καστανιώτη.
8. Μαδιανός, Γ.Μ., Στεφανής, Κ. (1997). Οδηγός υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας, Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης και Υποστήριξης. Αθήνα, Υπουργείο Υγείας.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι:

Διαλέξεις και πρακτική άσκηση σε ομάδες.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Γραπτές εξετάσεις (100% του βαθμού).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

Γ. 2 Βιοηθική (Υποχρεωτικό)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος:

Τύπος του μαθήματος: Υ

Έτος σπουδών: 2^ο

Εξάμηνο: 3^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Μαυροφόρου Άννα, Επιστημονικός Συνεργάτης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Διδάσκοντες: Α. Μαυροφόρου

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

- Η οριοθέτηση και αποκατάσταση σημαντικών εννοιών και αρχών της Βιοηθικής, του Ιατρικού Δικαίου και της Ιατρικής Δεοντολογίας.
- Η εξοικείωση των φοιτητών με ηθικές, νομικές αρχές και ζητήματα που συνδέονται με την άσκηση της ιατρικής και της νοσηλευτικής, τα οποία θα τους θωρακίσουν νομικά με στόχο τη μελλοντική αποφυγή σφαλμάτων ικανά, να απειλήσουν την επαγγελματική τους υπόσταση και αξιοπρέπεια.
- Η κατανόηση εκ μέρους των μεταπτυχιακών φοιτητών ότι ζουν σε μια κοινωνία με συγκρουόμενες πεποιθήσεις, όπου η κριτική διερεύνηση και η ηθική τεκμηρίωση αποτελούν αναγκαίες προϋποθέσεις για τη λήψη αποφάσεων στην επαγγελματική τους και κοινωνική τους καθημερινότητα.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

Μάθημα 1^ο:

Η έννοια της Βιοηθικής και σκοπός της. Η σύνδεση της με τα ατομικά δικαιώματα και την ηθική πρακτική. Μορφές και αντικείμενο Βιοηθικής. Σύνδεση της Βιοηθικής με την Ιατρική Ηθική. Βασικές αρχές της Ιατρικής Ηθικής. Το δικαίωμα της αυτονομίας του ασθενούς και οι περιορισμοί του. Βιοηθική και ηθικές θεωρίες. Οι διαφορές του δικαίου από την ηθική. Επίλυση πρακτικών ζητημάτων.

Μάθημα 2^ο:

Ιστορία του Ιατρικού Δικαίου. Η Δομή των ελληνικών δικαστηρίων. Η σχέση του γιατρού & νοσηλευτή με τον νόμο. Πως προσεγγίζουν οι Έλληνες νομικοί τις νοσηλευτικές & ιατρικές υποθέσεις και πώς οι αγγλοσάξονες. Εξωδικαστικοί συμβιβασμοί. Η υποχρεωτικότητα της ασφάλισης νοσηλευτών & γιατρών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Οι αιτίες αύξησης των αγωγών εναντίον των νοσηλευτών & των ιατρών σήμερα.

Μάθημα 3^ο:

Η έννοια της Αστικής ιατρικής & νοσηλευτικής ευθύνης. Ενδοσυμβατική και εξωσυμβατική ιατρική ευθύνη (έννοια-περιεχόμενο-διαφορές). Η θεμελίωση της νοσηλευτικής & ιατρικής ευθύνης. Η αστική ευθύνη των νοσηλευτών & γιατρών που εργάζονται στον ιδιωτικό και στον δημόσιο τομέα στην περίπτωση τέλεσης νοσηλευτικών & ιατρικών σφαλμάτων. Επίλυση πρακτικών ζητημάτων.

Μάθημα 4^ο:

Άσκοπη υποβολή ασθενών σε διαγνωστικές ή θεραπευτικές εξετάσεις. Εσφαλμένη ιατρική και νοσηλευτική διάγνωση στηριζόμενη σε λανθασμένη εκτίμηση συναδέλφου γιατρού ή νοσηλευτή. Ορθή διάγνωση της νόσου ασθενούς αλλά μη ορθή διάγνωση της θέσης της νόσου. Η εξ αποστάσεως διάγνωση. Εγκατάλειψη χειρουργικών εργαλείων στο σώμα ασθενούς. Επίλυση πρακτικών ζητημάτων.

Μάθημα 5^ο:

Η έννοια της Ποινικής Ιατρικής & Νοσηλευτικής Ευθύνης. Τα εκ προθέσεως και τα εξ αμελείας ποινικά αδικήματα. Προϋποθέσεις στοιχειοθέτησης των εξ αμελείας αδικημάτων. Άρνηση ιατρού & νοσηλευτή τέλεσης του καθήκοντος του(441 ΠΚ). Πότε δικαιολογείται. Παράλειψη λύτρωσης από κίνδυνο ζωής (307 ΠΚ). Ανάληψη νοσηλείας ασθενούς από αναρμόδιο γιατρό ή νοσηλευτή. Το μέτρο της οφειλόμενης επιμέλειας του νοσηλευτή & του γιατρού. Η επιλογή της ιατρικής μεθόδου. Ο ρόλος των ελαττωματικών ιατρικών μηχανημάτων στην πλημμελή περίθαλψη του ασθενούς. Πως διαχειρίζεται ο γιατρός ή ένας νοσηλευτής ένα ομαδικό ατύχημα ή την ταυτόχρονη συρροή πολλών ασθενών. Επίλυση πρακτικών ζητημάτων.

Μάθημα 6^ο:

Η σχέση γιατρών, νοσηλευτών και δικαστών. Ο ρόλος των αποδεικτικών μέσων στη δικανική διαδικασία. Ανάλυση των αποδεικτικών μέσων (αυτοψία, πραγματογνωμοσύνη, μάρτυρες, ομολογία, έγγραφα). Πειθαρχική ευθύνη των νοσηλευτών και γιατρών. Η δωροδοκία ιατρών & νοσηλευτών. Επίλυση πρακτικών ζητημάτων. Περιεχόμενο αποζημίωσης ασθενούς. Πως κατανέμεται η ιατρική ή η νοσηλευτική ευθύνη όταν στην πλημμελή ιατρική πράξη συμμετείχαν περισσότεροι του ενός γιατροί ή νοσηλευτές; Ευθύνη ιατρών μελών ΔΕΠ και αποζημίωση-Ευθύνη εργαζομένων στο ΕΣΥ και αποζημίωση. Η ευθύνη του ειδικευόμενου γιατρού & εκπαιδευόμενου νοσηλευτή. Το μέτρο επιμέλειας και προσοχής που πρέπει να επιδεικνύει ο ειδικευόμενος. Επίλυση πρακτικών ζητημάτων.

Μάθημα 7^ο:

Η συναίνεση του ασθενούς στην ιατρική πράξη. Χρονική έκταση και τύπος της συναίνεσης. Το περιεχόμενο της ενημέρωσης του ασθενούς πριν τη λήψη της συναίνεσης του. Το δικαίωμα παραίτησης του ασθενούς από την ενημέρωση του γιατρού. Ανήλικος ή δικαιοπρακτικά ανίκανος ασθενής και συναίνεση. Η συναίνεση του ψυχικά πάσχοντος ασθενούς. Οι μάρτυρες του Ιεχωβά και συναίνεση. Επίλυση πρακτικών ζητημάτων.

Μάθημα 8^ο:

Η έννοια του ιατρικού απορρήτου. Το νομικό πλαίσιο του ιατρικού απορρήτου. Σύνομη παραβίαση του ιατρικού απορρήτου. Ο ψυχικά ασθενής και το ιατρικό απόρρητο. Γιατρός & νοσηλευτής ως μάρτυρας ή ως πραγματογνώμονας στο δικαστήριο. Ιατρικό απόρρητο και ασθενείς ή φορείς του AIDS. Ιατρικές φωτογραφίες και ιατρικό απόρρητο. Έννοια, περιεχόμενο, χαρακτηριστικά, δικαίωμα πρόσβασης, χρόνος φύλαξης ιατρικού φακέλου ασθενούς. Πλεονεκτήματα-μειονεκτήματα ηλεκτρονικού και χειρόγραφου ιατρικού φακέλου. Αποφάσεις αρχής προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ιατρικό απόρρητο.

Μάθημα 9^ο:

Τα δικαιώματα του νοσοκομειακού ασθενούς. Τα δικαιώματα των ψυχικά ασθενών. Απειθαρχοί ασθενείς. Ακούσια νοσηλεία ψυχικών πασχόντων. Νομικά και ηθικά διλήμματα. Επίλυση πρακτικών ζητημάτων.

Μάθημα 10^ο:

Ηθικές και νομικές πλευρές της έρευνας. Η Δίκη και ο Κώδικας της Νυρεμβέργης. Η Διακήρυξη του Ελσίνκι. Η ανάγκη θέσπισης κώδικα δεοντολογίας στην έρευνα. Αρχές που δεσμεύουν τον ερευνητή στο έργο. Προϋποθέσεις επιτρεπτού έρευνας στον άνθρωπο. Η συμμετοχή ψυχικών πασχόντων στην έρευνα.

Μάθημα 11^ο:

Το νομικό πλαίσιο της άμβλωσης στην Ελλάδα. Η συναίνεση της ανήλικης εγκύου. Ηθικά ζητήματα γύρω από την Άμβλωση. Αγωγές και αποζημιώσεις για ιατρικά λάθη κατά τον προγεννητικό έλεγχο «Wrongful life and death». Άμβλωση και ψυχικά πάσχοντες. Επίλυση πρακτικών ζητημάτων.

Μάθημα 12^ο:

Το νομικό πλαίσιο της ευθανασίας στην Ελλάδα. Μορφές ευθανασίας (Άμεση, Έμμεση, Παθητική). Πως θα πρέπει να χειριστεί ο γιατρός τον ασθενή που αρνείται την έναρξη ή τη συνέχιση της αγωγής που θα του παρατείνει τη ζωή. Πως θα πρέπει να χειριστεί ο γιατρός τον ασθενή που δεν είναι σε θέση να αποφασίσει ή να εκφράσει έγκυρα τη βούληση του. Η αξία των “Living wills” στην Ελλάδα. Ευθανασία και ψυχικά πάσχοντες.

Μάθημα 13^ο:

Λόγοι που επέβαλαν την δημιουργία ειδικού νομικού πλαισίου στην ιατρικά υποβοηθούμενη αναπαραγωγή στην Ελλάδα. Οι βασικές επιταγές της υπάρχουσας νομοθεσίας της ΙΥΑ (Ηλικιακές, Ιατρικές, Νομικές προϋποθέσεις). Αστική και Ποινική ευθύνη των γιατρών που παραβιάζουν τη νομοθεσία της ΙΥΑ. Ο θεσμός της παρένθετης μητρότητας και τα ηθικά και δεοντολογικά προβλήματα που δημιουργεί η εφαρμογή του. Επιλογή φύλου και προγεννητική διάγνωση. Επίλυση πρακτικών ζητημάτων.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Μαυροφόρου-Γιαννούκα Α., Ιατρική Ευθύνη και Ηθική, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος 2008, ISBN 978-960-8029-73-6.
2. Αρχιμανδρίτης Γρινιεζάκης Μ., Μαυροφόρου Α. Βιοηθικοί Προβληματισμοί στην Ιατρική Δεοντολογία, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος 2009, ISBN 978-960- 9439-02-2.
3. Singer P, Kuhse H. Bioethics. An Anthology, Blackwell Publishing Ltd, USA 2003
4. Φουντεδάκη Α. Αστική Ιατρική Ευθύνη. Εκδ. Σάκκουλας Αθήνα-Θεσσαλονίκη.
5. Λασκαρίδης Ε. Ερμηνεία Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας (Ν.3418/2005) Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2013.
6. Πλεύρης Α. Η Ποινική Ευθύνη στην ιατρική πράξη. Έρευνα και Πειραματισμός με αντικείμενο τον άνθρωπο. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2017.
7. Ψαρούλης Δ, Βούλτσιος Π. Ιατρικό Δίκαιο. Στοιχεία Βιοηθικής. Εκδόσεις University Studio Press 2010.
8. Brock D. Life and Death. Philosophical Essays in Biomedical Ethics. Cambridge University Press 1993.
9. McHale J, Fox M, Murphy J. Health Care Law. Text and materials London Sweet & Maxwell 1997.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι:

Διδασκαλία και επίλυση πρακτικών ζητημάτων σε ομάδες. Πρόοδος. Παρουσίαση γραπτών εργασιών.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης:

Πρόοδος: 20%, Εργασία: 30%, Γραπτές εξετάσεις: 50%

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

Γ.3 Πρακτική Άσκηση (Υποχρεωτικό)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΠΑ

Τύπος του μαθήματος: Υ

Έτος σπουδών: 2^ο

Εξάμηνο: 3^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 12

Υπεύθυνος μαθήματος: Ελένη Καρέτση, Πνευμονολόγος, Χαράλαμπος Βαρσαμάς, Πνευμονολόγος.

Διδάσκοντες: Ε. Καρέτση, Χ. Βαρσαμάς

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

- Να δώσει τη δυνατότητα στον φοιτητή να εφαρμόσει στην πράξη τις αποκτηθείσες γνώσεις.
- Να προετοιμάσει το φοιτητή ώστε με την ολοκλήρωση των σπουδών να λειτουργεί ανεξάρτητα και υπεύθυνα.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Σημερινή κατάσταση στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας σύγκριση με τα δεδομένα της ισχύουσας νομοθεσίας και προτάσεις για τη βελτίωσή της.
2. Μέθοδοι εκτίμησης των πραγματικών αναγκών υγείας του πληθυσμού ευθύνης.
3. Ικανοποίηση των ασθενών – χρηστών τακτικών ιατρικών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
4. Η νοσηλευτική φροντίδα στο σπίτι.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. International Conference on Primary Health Care. Declaration of Alma-Ata. WHO Chron 1978, 32:428–430
2. Αδαμακίδου Θ, Καλοκαιρινού-Αναγνωστοπούλου Α. Το οργανωτικό πλαίσιο της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας στην Ελλάδα. Νοσηλευτική 2008, 47:320–333
3. Το μέλλον της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας. Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας Κομματάς Δ, Παπανότη Β, Γκολφινόπουλος Π, Ανδριώτη Δ. 2008, 20:80–88.
4. Βασικές αρχές, θέσεις και προτάσεις για την ανάπτυξη της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας στην Ελλάδα. Αντωνιάδου Ιωάννα, Κούτης Αντώνης, Λιονής Χρήστος, Μυλωνέρος Θάνος, Παναγιωτόπουλος Τάκης, Μπένος Αλέξης (Ομάδα Εργασίας για την ΠΦΥ). Αθήνα 2016.
5. Νόμος 4486/2017 Μεταρρύθμιση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, επείγουσες ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας και άλλες διατάξεις. (ΦΕΚ Α' 115/07.08.2017).

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι: Παρακολούθηση και συμμετοχή στις δραστηριότητες των δημοσίων δομών της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Εργασία ανασκόπησης (100% του βαθμού).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

Γ. 4 Φροντίδα υγείας στο σπίτι (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΓ3

Τύπος του μαθήματος: Ε

Έτος σπουδών: 2^ο

Εξάμηνο: 3^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Ευαγγελία Κοτρώτσιου, Καθηγήτρια Νοσηλευτικής (Τμήμα Νοσηλευτικής, ΤΕΙ Θεσσαλίας)

Διδάσκοντες: Κ. Τσάρας, Σ. Μαντζούκας, Μ. Μεντής, Ζ. Κωνσταντή, Α. Πάσχου

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

- Να ορίζουν και να περιγράφουν οι φοιτητές την έννοια της φροντίδας.
- Να αντιλαμβάνονται οι φοιτητές την έννοια της φροντίδας στο σπίτι.
- Να παραθέτουν τις διαφορές της φροντίδας στο σπίτι από τη νοσοκομειακή φροντίδα.
- Να κατανοούν την έννοια και το περιεχόμενο της κοινωνικής φροντίδας και της φροντίδας των ηλικιωμένων στο σπίτι.
- Να ορίζουν και να αναγνωρίζουν τις περιβαλλοντολογικές απειλές και την ασφάλεια στη φροντίδα στο σπίτι.
- Να αναγνωρίζουν και αξιολογούν τις ανάγκες του ατόμου που πονά στο σπίτι.
- Να αναγνωρίζουν και να αξιολογούν τις ανάγκες αυτών που φροντίζουν και της οικογένειας.
- Να ενδυναμώνουν και να εξελίσσουν τις θεωρητικές γνώσεις και πρακτικές δεξιότητες για να μπορούν να ασκούν πράξη που να βασίζεται σε αποδείξεις στη φροντίδα στο σπίτι.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

- 1 Τι είναι φροντίδα, τι φροντίδα στο σπίτι, ιδιαιτερότητες της φροντίδας στο σπίτι.
- 2 Διαχείριση περιβαλλοντολογικών απειλών και ασφάλειας στη φροντίδα στο σπίτι.
- 3 Φροντίδα στο σπίτι του αρρώστου που πονά.
- 4 Η κοινωνική φροντίδα στην ΠΦΥ και στη φροντίδα στο σπίτι.
- 5 Φροντίδα της οικογένειας, Φροντίζοντας εκείνους που φροντίζουν. Η έννοια της κρίσης και οι στρατηγικές αντιμετώπισης. Ο ρόλος των επαγγελματιών υγείας.
- 6 Φροντίδα στο σπίτι βασισμένη σε αποδείξεις.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Melanie McEwen, Evelyn M. Wills, Επιμέλεια Ε. Κοτρώτσιου. Νοσηλευτικές θεωρίες, Εκδόσεις ΒΗΤΑ, 2004
2. Mary, A., Melanie McEwen, Επιμέλεια Δ. Σαπουτζή, Κοινωνική Νοσηλευτική 1, 2. Εκδόσεις Λαγός. 2006
3. Deming E., 2009. Evidence-Based Practice. In: J. Fischer, Toward Evidence-Based Practice. Lyceum Books: Chicago, IL, pp. 451- 468.
(http://lyceumbooks.com/pdf/Toward_Evidence-Based_Chapter_21.pdf)
4. Wodarski J. & Hopson L., 2012. Evidence-Based Practice: An Introduction. In: J. Wodarski & L. Hopson, Research Methods for Evidence-Based Practice. SAGE Publications, Inc, London, pp. 1-17. (http://www.sagepub.com/upm-data/43565_1.pdf)

5. Ellis P., 2010. Transforming Nursing Practice: Evidence-Based Practice in Nursing. Learning Matters Ltd., Exter.
http://books.google.gr/books?id=k_zwght0LNkC&printsec=frontcover&dq=Evidencebased+Practice+in+Nursing&hl=el&sa=X&ei=iUs_UbLkEuil4ATvz4C4CQ&ved=0CEAQ6AEwAw
6. Brown C., Wickline M., Ecoff L. & Glaser D., 2009. Nursing practice, knowledge, attitudes and perceived barriers to evidence-based practice at an academic medical center. *Journal of Advanced Nursing*, 65(2), 371–381
7. Dogherty E., Harrison M. & Graham I., 2010. Facilitation as a Role and Process in Achieving Evidence-Based Practice in Nursing: A Focused Review of Concept and Meaning. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 7(2), 76–89.
8. Eizenberg M., 2011. Implementation of evidence-based nursing practice: nurses' personal and professional factors? *Journal of Advanced Nursing*, 67(1), 33–42.
9. Gale B.V. & Schaffer M.A., 2009. Organizational Readiness for Evidence-Based Practice. *Journal of Nursing Administration*, 39(2), 91-97.
10. Christakis, N.A. & Fowler, J.H. (2009). «Συνδεδεμένοι». Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αλ. Μάμαλης και ΣΙΑ Ο.Ε.
11. Brand, P.&Yancey, P. (2007). Πόνος, ένα δώρο που κανένας δε θέλει. Επιμ. Παπαγιάννης, Α. University Studio Press.
12. Gilbert, P. & Andrews, B. (1998). Shame; Interpersonal Behavior: Psychopathology and Culture. Gilbert, P. & Andrews, B. (eds). New York, Oxford University Press.
13. Wall, P.D. & Melzack, R. (1999). Textbook on Pain. Fourth Edition, Churchill Livingstone, London.
14. Hewstone, M. & Stroebe, W. (2007). Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία Αθήνα, εκδόσεις Παπαζήση.
15. Γκούβα, Μ. & Κοτρώτσιου, Ε. (2011). Ψυχολογικά ζητήματα σε ιστορίες φροντίδας. Αθήνα, Εκδόσεις Δημήτρης Λαγός.
16. Πάσχου Α., Δαμίγος Δ., Σκαπινάκης Π. & Σιαμόπουλος Κ. (2016). Η επίδραση του γάμου στην υγεία και ο ρόλος του στην ασθένεια. Διεπιστημονική Φροντίδα Υγείας, Τόμος 8(1), 15-19.
17. Golics et al. (2013). The impact of patients' chronic disease on family quality of life: an experience from 26 specialties. *Int J Gen Med*, vol. 6, p. 787–798.
18. Dracup, K., Evangelista, L.S., Doering, L., Tullman, D., Moser, D.K., Hamilton, M. (2004). Emotional well-being in spouses of patients with advanced heart failure. *Heart Lung*, 33, p. 354–61.
19. Hill, ML & Craig, KD. (2004). Detecting deception in facial expressions of pain: accuracy and training. *Clin J Pain*. Vol, 20(6), p. 415-22.
20. Lewis, M. (2003). The role of the Self in Shame. *Social Research*, vol. 70, p. 1182-1204.
21. Κωνσταντή Ζ., Γκούβα Μ., Μαντζούκας Σ., Πετρίδης Α., Ευτυχίδου Ε., Μαυρέας Β., Δαμίγος Δ. (2010). Στάσεις και Γνώσεις Νοσηλευτών και Γιατρών ως προς τη διαχείριση του πόνου. *Interscientific health care*, vol 2(1), p. 37-46.
22. Αδαμακίδου, Θ., Καλοκαιρινού – Αναγνωστοπούλου, Α. (2007): Η κατ' οίκον νοσηλευτική φροντίδα σε διαφορετικά συστήματα υγείας, *Νοσηλευτική*, τ.46 (4), Αθήνα: 501-513

23. Ζηλίδης, Δ. (1995): Τα Κέντρα Υγείας στη Βόρεια Ελλάδα. Προβλήματα και Δυνατότητες Ανάπτυξης της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, University Studio Press, Θεσσαλονίκη
24. Κυριόπουλος, Γ. (1995): «Η Πρωτοβάθμια Φροντίδα και η Γενική Ιατρική ως πρόβλημα Πολιτικής και «Κουλτούρας» στην Ελλάδα, Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, τ.7, τχ1, Αθήνα: 9-11
25. Μωραΐτης, Ε. (2000): «Δίκτυα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας: Εφικτή λύση ή ουτοπία; Στο Γεωργούση, Ε. – Κυριόπουλος, Γ. (επιμ): Δίκτυα Ολοκληρωμένης Φροντίδας στην Υγεία, Θεμέλιο, Αθήνα: 36-51
26. Οικονόμου, Χ. (1999): «Οι σύγχρονες εξελίξεις στα συστήματα υγείας. Προβλήματα και τάσεις» στο Σακελλαρόπουλος, Θ. (επιμ): Η Μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους, Κριτική, Αθήνα: 459-536
27. Σακελλαρόπουλος, Θ. (1999): «Αναζητώντας το νέο κοινωνικό κράτος» στο Σακελλαρόπουλος, Θ. (επιμ): Η Μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους, Κριτική, Αθήνα: 23-68.
28. Σταθόπουλος Π. (1996), Κοινωνική πρόνοια: μια γενική θεώρηση, Έλλην, Αθήνα
29. Στασινοπούλου, Ο. (1997): Το Κράτος Πρόνοιας. Ιστορική Εξέλιξη – Σύγχρονες Προσεγγίσεις, Gutenberg, Αθήνα
30. Φιλαλήθης, Ι. (1996): «Οι σύγχρονες εξελίξεις στα συστήματα υγείας και η γενική οικογενειακή ιατρική» στο Κυριόπουλος, Γ. – Φιλαλήθης, Τα. (επιμ): Η Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας στην Ελλάδα, Θεμέλιο, Αθήνα: 235-249
31. Χαραμαντίδης Α. (2001) (επιμ), Η μαρτυρία της αγάπης. Το φιλανθρωπικό και κοινωνικό έργο της Εκκλησίας της Ελλάδος, Κλάδος εκδόσεων επικοινωνιακής και μορφωτικής υπηρεσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα.
32. Mary A., Melanie McEwen. Επιμέλεια Δ. Σαπουζή. «Κοινοτική Νοσηλευτική». Εκδόσεις Λαγός, Αθήνα, 2006.
33. Judith A. Allender «Community and Home Health Nursing». Lippincott's Review Series, 1997.
34. Ida Androwich, Lisa Burkhart. «Community and Home Health Nursing – plans of care for specialty practice». Delmar Publisher, 1997.
35. Καλοκαιρινού-Αναγνωστοπούλου Α., Σουρτζή Π. «Κοινοτική Νοσηλευτική». Εκδόσεις Βήτα, Αθήνα, 2005.
36. Τριχόπουλος Δ., Καλαποθάκη Β., Πετρίδου Ε. «Προληπτική Ιατρική και Δημόσια
37. Malinowski B.(1913) .The family among the Australian aborigines. London: University of London press.
38. Georgas J.(2003). Family: Variations and Changes Across Cultures. Online Readings in Psychology and Culture.6-10.
39. Searight Hr & Gafford J(2005). Cultural diversity at the end of life: Issues and guidelines for family and physicians. Am Fam Physician .71:515–522.
40. Μαράτου-Αλιπράντη Λ.(2010) Νέες Μορφές οικογένειας. Τάσεις και εξελίξεις στη σύγχρονη Ελλάδα. ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ.47:54-64.
41. Goldengerd I, Goldengerd H(2000). Οικογενειακή θεραπεία-μια επισκόπηση. Επιμέλεια: Ευαγγελία Κοτρώτσιου. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην .3-23.
42. Gilliland B, James R.(1998). Crisis Intervention Strategies. Brooks/Cole Publishing Company.

Διαδραστικές και μαθησιακές μέθοδοι: Διάλεξη, μελέτη περίπτωσης, παιχνίδι ρόλων, εργασία σε μικρές ομάδες

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Γραπτές εξετάσεις (100% του βαθμού)
Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

Γ. 5 Ποιότητα Φροντίδας Υγείας (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΕΔ1

Τύπος του μαθήματος: Ε

Έτος σπουδών: 2^ο

Εξάμηνο: 3^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Β. Ραφτόπουλος, Επίκ. Καθηγητής (Τμήμα Νοσηλευτικής Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου).

Διδάσκοντες: Β. Ραφτόπουλος, Θ. Τσίτση

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Να δώσει τη δυνατότητα στον φοιτητή:

- Να διαπραγματεύεται αποτελεσματικά έννοιες, τεχνικές και μεθοδολογίες διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας στις υπηρεσίες υγείας και στην ΠΦΥ.
- Η συγκεκριμένη θεματική ενότητα, φιλοδοξεί να ενισχύσει τον γόνιμο επιστημονικό διάλογο για την ποιότητα στις υπηρεσίες υγείας, παρέχοντας πληροφορίες και επιτυχή παραδείγματα από το διεθνές περιβάλλον.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στις βασικές αρχές της Διοίκησης Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας.
2. Οι Θεωρίες, τα εννοιολογικά υποδείγματα και οι Ορισμοί της Ποιότητας.
3. Τα εννοιολογικά υποδείγματα για την ικανοποίηση από την ποιότητα των παρεχόμενων Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
4. Οι διαστάσεις της ποιότητας της Πρωτοβάθμιας φροντίδας.
5. Η διασφάλιση της ποιότητας στις Υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
6. Η διαχείριση των κινδύνων και των λαθών στις Υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
7. Ο Κλινικός Έλεγχος και η Κλινική Διακυβέρνηση στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας.
8. Η ικανοποίηση από τις Υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
9. Οι προβλεπτικοί δείκτες της ικανοποίησης των πελατών.
10. Διαπίστευση και πιστοποιητικά ποιότητας (ISO, TEMOS).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη: «Τα θέλω και τα μπορώ της ποιότητας στις υπηρεσίες φροντίδας υγείας», Β.Ραφτόπουλος, 2009

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι: Διαλέξεις και ασκήσεις ανατροφοδότησης και ανάκλασης.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Γραπτές εξετάσεις (100% του βαθμού).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

Γ. 6 Σεξουαλική & Αναπαραγωγική Υγεία (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΕΓ5

Τύπος του μαθήματος: Ε

Έτος σπουδών: 2^ο

Εξάμηνο: 3^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Κωνσταντίνος Νταφόπουλος, Καθηγητής Μαιευτικής και Γυναικολογίας. (Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας)

Διδάσκοντες: Κ. Νταφόπουλος, Α. Δαπόντε, Β. Τζώρτζης, Σ. Γκράβας, Κ. Μπονώτης, Χ. Μεσσήνη, Λ. Παπαστεργιοπούλου, Γ. Λιάλιος, Ο. Κούκουρα, Γ. Σκούφη

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Η παροχή σύγχρονης γνώσης σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση των προβλημάτων υπογονιμότητας στη γυναίκα και στον άνδρα, των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων, της σεξουαλικής και ψυχοσεξουαλικής υγείας, καθώς και της δυνατότητας διατήρησης της αναπαραγωγικής λειτουργίας σε ασθενείς με καρκίνο. Επίσης, η διδασκαλία των σύγχρονων εξελίξεων στον οικογενειακό προγραμματισμό και την αντισύλληψη και η ανάλυση της περιβαλλοντικής επίδρασης στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Διερεύνηση και αντιμετώπιση της υπογονιμότητας.
2. Διατήρηση της αναπαραγωγικής ικανότητας σε ασθενείς με καρκίνο.
3. Ανδρική υπογονιμότητα και ανικανότητα.
4. Ορμονική και μη ορμονική αντισύλληψη.
5. Ψυχοσεξουαλικές διαταραχές.
6. Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα στη γυναίκα.
7. Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα στον άνδρα.
8. HPV λοίμωξη και εμβόλια.
9. Σεξουαλική δυσλειτουργία στην εμμηνόπαυση.
10. Ουρογυναικολογικά προβλήματα στην εμμηνόπαυση.
11. Περιβαλλοντικές και επαγγελματικές επιδράσεις στην σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Textbook of Assisted Reproductive Techniques, Fifth Edition. Jan 22, 2018 by David K. Gardner and Ariel Weissman.
2. The Handbook of Contraception: A Guide for Practical Management (Current Clinical Practice) Oct 9, 2015 by Donna Shoupe and Daniel R. Mishell Jr.
3. Sexually Transmitted Infections and Sexually Transmitted Diseases Aug 23, 2016 by Gerd Gross and Stephen K. Tyring.
4. Andrology: Male Reproductive Health and Dysfunction Dec 3, 2009 by Eberhard Nieschlag and Hermann M. Behre.
5. Oncofertility: Fertility Preservation for Cancer Survivors (Cancer Treatment and Research) Apr 15, 2016 by Teresa K. Woodruff and Karrie Ann Snyder.
6. Pre-Menopause, Menopause and Beyond: Frontiers in Gynecological Endocrinology (ISGE Series) Mar 30, 2018, Martin Birkhaeuser- Andrea R. Genazzani.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι: Ακαδημαϊκές διαλέξεις.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Γραπτές εξετάσεις (100% του βαθμού).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

Γ.7 Φροντίδα για άτομα με ειδικές ανάγκες (Επιλογής)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΥΕΓ6

Τύπος του μαθήματος: Ε

Έτος σπουδών: 2^ο

Εξάμηνο: 3^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 6

Υπεύθυνος μαθήματος: Νησιώτου Ιουλία, Επίκ. Καθηγήτρια (Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας).

Διδάσκοντες: Καθηγητές και διδάκτορες του Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Η φροντίδα των ατόμων με ειδικές ανάγκες και ιδιαίτερα των παιδιών, προϋποθέτει τη συνεργασία μιας διεπιστημονικής ομάδας, η οποία θα καλύψει τις ιατρικές, εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανάγκες τους, θα αναπτύξει καλή συνεργασία με την οικογένειά τους και θα τα στηρίξει. Οι φοιτητές θα ενημερωθούν για τις συχνότερες αναπτυξιακές διαταραχές και αναπηρίες και τις δυνατότητες παρέμβασης και χρήσης βοηθητικής τεχνολογίας από την ομάδα αυτή, με στόχο την σχολική και κοινωνική ένταξη και την ποιότητα ζωής των ΑΜΕΑ .

Περιεχόμενο του μαθήματος

1. Αναπτυξιακές διαταραχές: Νοητική υστέρηση, Δυσλεξία, Διαταραχή της Προσοχής- Υπερκινητικότητα.
2. Διαταραχές του Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ): Αιτιολογία, ανίχνευση, διάγνωση και παρέμβαση.
3. Βαρηκοΐα- Κώφωση, Ελληνική Νοηματική Γλώσσα.
4. Διαταραχές της όρασης- Αλφάβητο Braille.
5. Κινητικά προβλήματα και πολλαπλές αναπηρίες με έναρξη στην παιδική ηλικία: Εγκεφαλική παράλυση, Τραυματισμοί Εγκεφάλου και Νωτιαίου Μυελού, Μυοπάθειες.
6. Εφαρμογές της τεχνολογίας που διευκολύνουν την καθημερινή ζωή των ΑΜΕΑ και την ένταξή τους στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον.
7. Συμβουλευτική για τα ΑΜΕΑ και τις οικογένειές τους.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη: Χορηγείται φάκελος σημειώσεων και βιβλιογραφικών παραπομπών.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι: Διδασκαλία με χρήση Power Point, εισαγωγή στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα, εισαγωγή στο αλφάβητο Braille και τον σχετικό εξοπλισμό, επίσκεψη των φοιτητών στην ΕΛΕΠΑΠ Μαγνησίας και ενημέρωση για τις κινητικές αναπηρίες και το έργο των φυσικοθεραπευτών, λογοθεραπευτών, εργοθεραπευτών.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Γραπτές εξετάσεις (70%)-Εργασία (30%).

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

4^ο ΕΞΑΜΗΝΟ

Δ. 1 Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Υποχρεωτικό)

Κωδικός αριθμός του μαθήματος: ΜΔΕ

Τύπος του μαθήματος: Υ

Έτος σπουδών: 2^ο

Εξάμηνο: 2^ο

Αριθμός πιστωτικών μονάδων: 30

Υπεύθυνος μαθήματος: Χρυσή Χατζόγλου, Καθηγήτρια Φυσιολογίας, (Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας).

Διδάσκοντες: Επιστημονικοί υπεύθυνοι και μέλη τριμελών εξεταστικών επιτροπών.

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Σκοπός της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ) είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την επιστημονική μέθοδο για την μελέτη φαινομένων στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, σε βαθμό εμπάθυνσης και εξειδίκευσης αντίστοιχο με μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών. Η ΜΔΕ περιλαμβάνει οπωσδήποτε τη διεξαγωγή έρευνας, δηλαδή τη μελέτη ερευνητικού ερωτήματος με την εφαρμογή της κατάλληλης μεθόδου και με τη συλλογή δεδομένων, τα οποία θα προέλθουν από τη χρήση κατάλληλων εργαλείων ή ανάλογων τεχνικών. Η εκπόνηση ΜΔΕ καταλήγει στη συγγραφή κειμένου.

Περιεχόμενο του μαθήματος: Λεπτομερής οδηγός εκπόνησης Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας είναι αναρτημένος στο διαδικτυακό τόπο του ΔΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας».

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη: Οδηγός Εκπόνησης Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι: Καθοδήγηση και επίβλεψη της προόδου της ΜΔΕ από τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης: Δημόσια, προφορική παρουσίαση ΜΔΕ από τους φοιτητές (100% του τελικού βαθμού). Στα κριτήρια βαθμολόγησης συμπεριλαμβάνονται η ποιότητα του γραπτού κειμένου, η επάρκεια του μεθοδολογικού σχεδιασμού και της πορείας διεξαγωγής της έρευνας και η ποιότητα της προφορικής παρουσίασης.

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική. Η γλώσσα εκπόνησης της ΜΔΕ μπορεί να είναι διάφορη της ελληνικής μετά από σχετική αίτηση του ΜΦ, τη σύμφωνη γνώμη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής και έγκριση της ΕΔΕ.